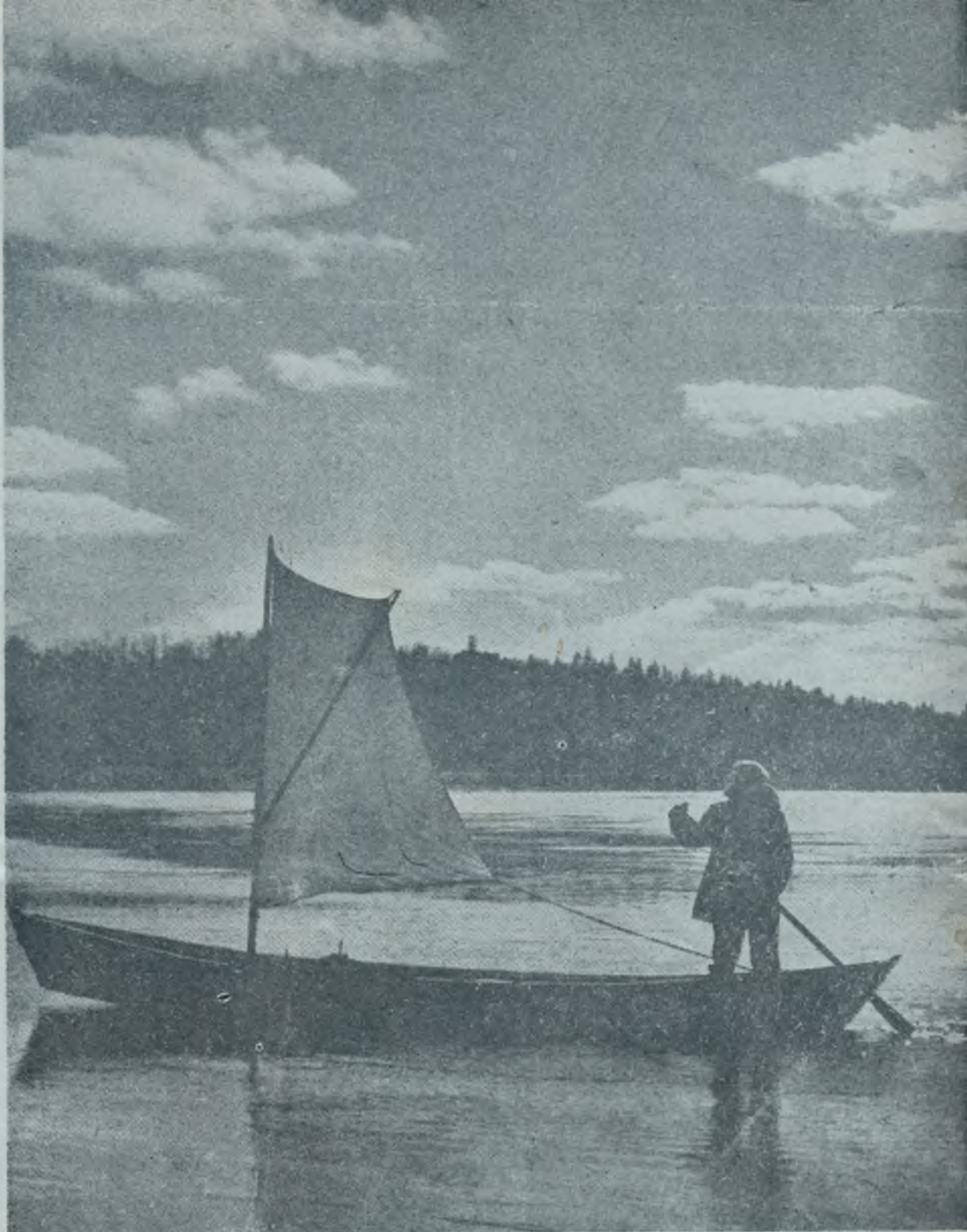

1953

Nr. 5

PAVASARIS
NEMUNE

KARYS

REAL ESTATE

MORTGAGES

A. IVAS

545 East Broadway, South Boston, Mass.

Representing A. Ivas Lithuanian Agency

Tel. SO 8-0605 - 8-0606

Vietos ir toliau gyvenantieji lietuviai, norintieji įsigyti nekilnojama turtą Bostone ar jo apylinkėse, kreipkitės į A. IVA, kurio patarnavimu visi džiaugiasi.

VIKTOR SIWINSKI

BUV. STANLEY

MEAT MARKET

Naujai Pertvarkyta Įvairiausių Maisto Produktų Krautuvė.

Ceriausios kokybės visų rūšių mėsa, šviežios ir rūkytos dešros, sveikiausių ir skaniausių rūšių ledai (ice cream), alus, vaisvandeniai, sumuštiniai (sandwiches).

MALONUS IR SKUBUS PATARNAVIMAS ANGLŲ, LIETUVIŲ IR LENKŲ KALBOMIS

Greatneckiškiečiai Užeikite Įsitikinti!

156 Steamboat Rd. Great Neck, N. Y.

WILLIAM J. DRAKE - DRAGONAS

LIETUVIS ADVOKATAS

85-03 WAREHAM PL.

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 6-7272

Tel. EV 8-9794

M and Z AUTO COLLISION WORKS

Lietuvių specialistų collision ir auto taisymo dirbtuvė

Bodies and Fenders straightened —

Complete auto painting

D U C O Refinishing

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai.

TEPIMAS IR POLIRAVIMAS

Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai

J. MALDUTIS Z. ZALIAUSKAS

937 Grand St.,

Brooklyn 11, N. Y.

Tarpe Morgan ir Bushwick Ave.

Laikas ir erdvė — žmogaus didžiausi priešai! Bet turint gerą ir teisingai einantį laikrodėlį bei naudojantis naujausiomis moderniškoms priemonėmis, tas priešas yra nugalimas. s a k o

LAIKRODININKAS

JONAS SUTKAITIS

kuris taiso ir parduoda visų firmų laikrodžius.

449 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.

TAUPLYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus

pinigus į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki \$10.000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėms sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš dešimties milijonų dolerių - \$10.500.000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575

6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.

J. PAKEL — Prezidentas

LIETUVIŠKA MAISTO KRAUTUVĖ

Cia gaunami skilandžiai, įvairios dešros, ūkiški sūriai ir kiti maisto produktai.

Užsakius telefonu, produktai pristatomi į namus

Savininkai

ONA ir ANTANAS KAUNAI

52 Hudson Avenue

BROOKLYN, N. Y.

Tel. UL 8-7821

KU biblioteka

093 00523467 9

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: Dom. Penikas, Br. Aušrotas, Zig. Raulinaitis ir Sim. Urbonas Leidžia KARIO leidykla. Prenumerata: metams 4 dol., pusm. — \$2.50, atsk. nr. 45c. Adresas 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redakcijos telef.: GL 6-1658, tik nuo 6 val. vakare.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription \$4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

NR. 5 (1287)

1953 M. GEGUZĖ - MAY

ĮSTEIGTAS 1919 M.

ŽODŽIAI, KURIUOS VISI DĖKIMĖS ŠIRDIN

Tie svarbieji mūsų dėmesį patraukiantieji žodžiai yra pasakyti Lietuvių Sąjungos "Ramovės" Centro Valdybos ir Sąjungos narius ir KARIO skaitytojus atsišaukime, kuris tilpo praeitame KARIO numeryje, pasirašytas gen. P. Plechavičiaus kaip Sąjungos Centro Valdybos pirmininko ir plk. A. Gaušo kaip Centro Valdybos sekretoriaus.

Minimas atsišaukimas išsprendžia labai svarbų uždavinį. Tas išspręstas klausimas yra didelės svarbos ne vien KARIO žurnalo egzistenciniu požiūriu, bet jis aiškiai ir koncentruotai parodo, jog KARYS yra tampriausiu ryšiu tarp pavergtosios Tėvynės ir pasklidusių po laisvąjį pasaulį lietuvių, tarp praeities ir dabarties, taip pat tarp dabarties ir ateities. Visų mūsų širdyse rusena viltis, jog ateis diena, kada nukris varžą mūsų brangią Tėvynę žiaurais okupanto rėžiai. KARYS gi yra gyvasis tos vilties simbolis. L. S. "Ramovės" C. V-bos atsišaukime tatau pasakyta šiais žodžiais: "KARIO egzistavimas yra konkrečiausias akivaizdus parodymas to siekio, kuris glūdi visų lietuvių širdyse — kuo greičiausiai sulaukti Nepriklausomos Lietuvos atstatymo."

Į KARĮ privalome žiūrėti kaip į tremtinį, kuris nenaturalizuosis, nieieškos pilietybės ir šioje

vadinamoje aukso šalyje. Jam Nemuno šalis už viską brangesnė. Tėvynėje laisvės rytui prašytus, jis pats pirmasis skubės į ją, ragindamas tai daryti ir savo skaitytojus.

Jei KARYS yra tremtinis, tai tuo pačiu jis yra skirtingas nuo kitos šioje šalyje egzistuojančios gausios lietuvių spaudos. Ir kaip toks jis yra vienintelis, nekonkuruojąs nė su vienu kitu laikraščiu ar žurnalu.

Šioje šalyje, tiesa, jis pakilo gyventi be to užnugario, kurį turėjo egzistuojamas Nepriklausomoje Lietuvoje, be to gyvybės šaltinio, iš kurio jis ten sėmėsi sau ekonominės stiprybės. Užtat ir jo žygis čia vis dar nėra pakankamai tvirtas. Čia jo egzistavimo vieninteliu pagrindu yra esamieji ir būsimieji skaitytojai, kurių eilės, nors ir labai lėtu tempu, vis didėja. "Ramovės" Centro Valdyba, giliai suprasdama to ekonominio pagrindo stoką ir įvertindama KARIO egzistavimo svarbą, ir kreipiasi pirmoj eilėj į organizacijos narius bei skyrius, kad šie ateitų KARIUI į talką. Kaip talkos bazę ji teisingai nurodo šiuos du svarbius punktus:

1. Siūlo kiekvienam Sąjungos nariui laikyti savo pareiga prenumeruoti žurnalą ir dėti pastangų surasti prenumeratorių savo pažįstamųjų tarpe;

2. Sąjungos skyrius ragina kiekvienerių metų bėgyje suruošti bent vieną parengimą KARIO naudai.

KARIO štabas, būdamas labai dėkingas L. S. "Ramovės" Centro Valdybai už tokį gilų supratingumą, yra įsitikinęs, jog Sąjungos nariai ir skyrių valdybos teisingai yra supratę atsišaukimo dvasią ir minėtus punktus įtrauks į savo artimiausių darbų programą.

Didelės svarbos turi ir trečias atsišaukimo punktas, kuriuo Sąjungos nariai raginami bendradarbiauti KARYJE savo rašiniiais. Buv. Lietuvos karių tarpe yra daug puikiai valdančių plunksną, tad jų talka ypatingai laukiama.

Visi tie, kurie trokštame kuo greičiau išvysti Tėvynės laisvės rytą (o kasgi to nelaukiame!), burkimės apie Lietuvos laisvės simbolį KARĮ. Kol Tėvynei laisvinti metalinių ginklų neturime galimybės kalti, kalkime dvasios ir žodžio ginklą. Čia ypatingai tinka bendradarbio Br. Railos šio žurnalo praeitų metų 5 nr. pasakyti žodžiai: "Mums lengviau bus įsigyti, tinkamai valandai atėjus, plieninius ir aliumininius ginklus, kai mūsų dvasia ir ryžtas bus nesueižėję, bet stangrūs ir be plyšių".

D. Penikas
KARIO Redaktorius

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

Sudarius tarybą ir jai prisiekus laikyti paslaptis, generolas Skzyneckis išdėstė jai visus jo ligi tol sektus operacijų planus ir plačiai išaiškino kiekvieno plano priežastis bei pagrindus. Po to ši taryba paskelbė atsišaukimą į tautą, pareikšdama visišką savo pasitikėjimą patrijotiškais vyriausiojo vado siekimais ir tikrindama tautą, kad krizė nieku būdu nebuvo tiek pavojinga, kiek bijotasi. Tokiomis priemonėmis tautiečių galvos buvo nuramintos. Tas nuraminimas padidėjo, generolo Dembinskio rinktinei po garbingo jos pasitraukimo atvykus iš Lietuvos. Šios rinktinės grįžimas ne tikai paguodė visuomenę suteikta kariuomenei paspirtimi, betgi dar daugiau drąsino malonesniais (negu pirma gautosios žinios) nupasakojimais apie Lietuvos būklę, ir tas gavinio viltį patogesniu laiku susilaukti geresnių rezultatų.

26 skirsnis

Gen. Dembinskio rinktinės operacijos. — Priešo nepastebėtas, jis žygiuoja per sritį tarp šiaulių ir Nemuno. — Puola ir išblaško rusų pėstininkų brigadą. — Persikelia per Nemuną ir įžengia į Baltstogės girią. — Išvykus iš girios, prie jo prisijungia gen. Rozychio rinktinė. — Pasiekia Varšuvą. — Jo sutikimas Varšuvoje. — Atvira Paškevičiaus būklė, persikėlus per Vyslą. — Lenkų vado operacijų nagrinėjimas. — Liguista viešojo nuotaika Varšuvoje. — Skzyneckis ir Čartoryskis praranda visuomenės pasitikėjimą. — Dokumentai, rodantieji kabinetų įtaką aktinių operacijų paneigimui. — Pabaiga.

Generolo Dembinskio rinktinė buvo laimingesnė už Chlapovskio ir Rohlando rinktines. Liepos mėn. 9 dieną iš Kuršėnų išvykęs šis generolas, klusnus augščiau mūsų išdėstytiems įsakymams, miškais grįžo į šiaulių apylinkę, priešą palikęs savo dešinėje ir jo nepastebėtas, nes priešas su visa jėga nuslinko Varnių linkme, manydamas, kad nesuskaldytos mūsų jėgos buvo toje pozicijoje. Ši rinktinė nužygiavo per sritį tarp šiaulių ir Raseinių ir liepos m. 15 dienos naktį atvyko į Jonavą, kur ji išblaškė priešą raitininkų eskadroną, paėmė 50 belaisvių ir ten be trukdymo persikėlė per Neries upę. Iš ten ji vyko į Kauno apylinkes, kur, netoli Rumšiškių 16-ją dieną sutiko rusų pėstininkų brigadą, žygiavusią iš Vilniaus Lenkijos sienos link.

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

Gen. Dembinskis puolė šią brigadą tokiu griežtumu, kad joje kilo didžiausias sąmyšis. Pagrobtos dvi patrankos ir keli belaisviai. Tik dideli miškai, kuriais rusai galėjo sprukti, išgelbėjo šią brigadą nuo visiško sunaikinimo. Šitaip prasiskynusi sau kelią, rinktinė vyko Lydos link ir netoli tos vietos persikėlė per Nemuną. Po to ji pasinėrė Baltstogės giriose. Šiose giriose rinktinę sustiprino žymus lietuvių sukilėlių kavalerijos kiekis. Ši kavalerija su dideliu pasisekimu veikė prieš priešą, nutraukdama jo amunicijos tiekimą ir kitomis priemonėmis jam kliudydama per visą mūsų kampanijos laikotarpį. Šiai kavalerijos daliai vadovavo pulkininkas B —. Generolas Dembinskis išlindo iš girių Orlos apylinkėse ir, palikęs Bielsko miestą savo dešinėje, nužygiavo per Bokių (Bocki) miestelį ties kuriuo jis staiga užklupo ir išblaškė kazokų pulką ir paėmė į nelaisvę būrelį rusų, jų tarpe kelis karininkus.

Siemiatyčių (Siemiatycze) apylinkėje, kurion rinktinė atvyko liepos m. 20 dieną, jos dėmesį atkreipė staugus didelės kariuomenės dalies pasirodymas. Gen. Gen. Dembinskis sustojo, sustatė savo kariuomenę kautynėms ir pasiuntė į priekį žvalgus Antroje pusėje įvykdytas toks pat judesys. Abiejų priešingųjų pusių priekiniai daliniai artėjo vienas į kitą. Tačiau kaip nustebė abi rinktinės kai pamatė savo grandines, užuot šaudžius viena į kitą, bėgant viena kitai į glėbį ir išgirdo patrijotiškų šūkius plėšant orą. Taip susitikusi su gen. Dembinskio rinktine dalis buvo generolo Rozychio korpas, mūsų didžiosios armijos pasiūstas gen. Gelgaudo korpusui sustiprinti. Skaitytas dabar prisimins pulkininko Valentino siūlytą planą po Vilniaus kautynių; šios paspirties atvykimas pačiame taške, kuris buvo numatomas jėgų sutelkimo punktu, tikrai didina apgailėstą, kad Valentino sumanymas nebuvo priimtas. Niekas negalėjo viršyti šių dviejų rinktinių pasitenkinimo dėl tokio susitikimo. Gen. Rozychis, sužinojęs apie įvykusias nelaimingas aplinkybes, pakeitė savo operacijų planą ir nusprendė susijungti su gen. Dembinskio rinktine ir gįžti į didžiąją armiją.

Vos tik susijungė šios dvi rinktinės, Bielsko kryptimi pasirodęs dulkių de-

besys pranešė apie kitos kariuomenės dalies žygiavimą. Ta linkme pasiūstieji žvalgai sugrįžo su žinia, kad ten esama rusų korpo, Golovkino vadovaujamo. Mūsų generolai, atsižvelgę į visas aplinkybes, nusprendė nesikauti ir toliau žygiavo į Lenkiją, naktį persikėlę per Būgo upę. Po to jie vyko Vengrovo ir Kalušino kryptimi ir tuo keliu liepos mėnesio pabaigoje atvyko į Varšuvą.

Po savo išvykimo iš Kuršėnų priešą dalis daugiau kaip 400 mylių maždaug per 20 dienų nužygiavęs gen. Dembinskio korpas buvo visuomenės sutiktas su didžiausiu dvasios pakilimu. Senato pirmininkas kunigaikštis Adomas Čartoryskis, vyriausias karo vadas Skzyneckis, su visais vyriausybės pareigūnais, didžiulės piliečių minios lydimi, pasitiko jį pusės lygos atstu nuo miesto. Jis buvo pasveikintas kalba, reiškiančia tautos pažėką už drąsias ir ryžtingas jo pastangas. Kalba pabaigta šiais žodžiais: "Mielas generole ir ginklo broliai, jūs būsite gyvas papeikimas tiems, kurie, pamiršdami šventas savo pareigas, blogu savo elgesiu privertė savo tautiečius sudėti ginklus ir ieškoti kitos tautos globos".

Drasioms šio korpo pastangoms paminėti ir trokštant šių įvykių atminimą perduoti aiškams, augščiau minėtoji kalba buvo įsakytą išrašyti į viešųjų įstatymų rinkinį. Lapeliai su išspausdintąja kalba taip pat buvo padalinti visiems korpo kariams. Tuo pačiu atveju buvo paskirta komisija generolų Gelgaudo ir Chlapovskio veiksmams iširti.

Atsižvelgę į tai, kaip per Vyslą persikėlusią rusų armija leido laikotarpį tarp liepos mėn. 27 dienos (jos atvykimo į Lovičių dienos) ir rugpiūčio 15 dienos, mes nesugebėsime suprasti jos neveiklumą.

Jei gen. Paškevičius galėjo paėgti Varšuvą paimti, šiuo ilėjimusi jis nieko negalėjo pelnyti. Juk kiekvienas vilkinimo momentas galėtų didinti sunkumus, kurie jam tektų įveikti. Tad kam gi buvo reikalingas visas šis delsimas? Kas būtų galėjęs neleisti mums sustiprinti savo jėgas. Įtvirtinti Varšuvos gintuves ir netgi pasiųsti kad ir mažą korpa į Lietuvą naujam sukilimui paremti? Toks korpas galėjo lengvai prasiskinti sau kelią viduriu tarp atskirų rusų korpų, pasilikusių antroje Vyslos pusėje. Ir netgi tie korpai, neišmintingai ten palikti, galėjo būti mūsų jėgų iš

eilės sumušti. Jei šios aplinkybės yra gerai suprastos, skaitytojas galės įsitikinti, kad šis Vyslos peržengimo manevras, iš paviršiaus mums labai grąšinantį, iš tikro buvo tik nerimčiausias pirošo žingsnis, statęs jį didžiausiam pavojui. Šioje vietoje būtų galima patiekti daug smulkių nagrinėjimų, bet, kadangi tatai užimtų daug vietos ir per toli atitrauktų mus nuo šio rašinio tikslo, paliksime tatau gabesnėms plunksnoms. Tačiau bendrojo mūsų priimto požiūrio į priešų poziciją pakaks sukelti skaitytojo nuostabai, kad varžybos įvyko taip staigiai ir mums taip lemiamai. Todėl tatau mus ragina patiekti kai kuriuos mūsų švedžiojimus apie tai, kas, mūsų manymu, buvo tikrosios priežastys nelaimingajai kovų pabaigai.

Pirmiausia tegu bus mums leista pastebėti, kad mūsų armijos perkėlimas iš Varšuvos į Lovičių, nerint ten sutikti priešą, neatrodo buvęs sėkmingas sprendimas. Tuo būdu apie 20 dienų buvo sugaišta netikriems (nelemiamiems) manevrams prieš stipresniąją jėgą. Jei per tą laikotarpį, užuot žygiavus priešą sutikti, kariuomenė būtų buvusi sutelkta Varšuvos apylinkėse ir panaudota įtvirtinimams statyti vieškeliuose, kurie į Varšuvą eina iš Blonios, Nadažino, Piasečnos ir Kalvarijos, kaip pirmajai gynimo linijai, ir įtvirtinti didžiosios Varšuvos gintuvėms. — tuomet, paliekant mūsų jėgų pusę šioms gintuvėms ginti, mes būtume galėję su antrąja jėgų puse keltis per Vyslą ir veikti prieš atskirus priešų korpusus dešiniame krante ir, be to, atkiršti visas paspartis didžiąjai Paškevičiaus armijai. Taip pat, šiuo būdu atidarius mūsų susisiekimą su provincijomis ir jų žemes išvadavus nuo priešų kariuomenės, mes vėl būtume galėję pasinaudoti jų bendradarbiavimu. Aš negaliu kitaip manyti, kaip tik šitaip: jei būtų buvęs priimtas tokis operacijų planas, kuriam buvo pakankamai laiko per minėtą laikotarpį, iš viso kitokia linkmė būtų buvusi suteikta mūsų reikalų eigai.

Jei būtų ginčijama, kad tikrai įvykęs delsimas negalėjo būti numatytas ir kad Paškevičius būtų galėjęs tuoju vykti Varšuvos pulti, — vis tiek, nesigilinant šiuo atveju į smulkesnį nagrinėjimą mano nuomonei paremti, pakaks pasakyti, kad, jei būtų turėta tikrai 24 valandos, tos 24 valandos turėjo būti panaudotos įtvirtinimų darbams, bet ne manevravimui, nes su priešu teko kovoti neties Lovičium, bet prie Varšuvos sienų. Tad, kadangi lemiamasis susitikimas turėjo neišvengiamai vykti prie Varšuvos, argi nebūtų buvusi iš-

mintingiausia ši linkmė: apriboti mūsų operacijas kairiajame Vyslos krante; sutvirtinti Varšuvos gynimo priemonės; faktiškai, atžvilgiu į priešą, kuris dabar savo jėgas perkėlė į kairįjį Vyslos krantą, imtis tos pačios operacijų linkmės, kurios mes ligi tol laikėmės, kol jis buvo užėmęs dešinįjį krantą; trumpai, — padaryti Varšuvą antrąja Praga. Tikrai, mūsų operacijų linkmė turėjo būti nukreipta atvirksčiai, kad atitiktų pakitėjimui, kuris susidarė palyginamoje mūsų pozicijose, priešui persikėlus per Vyslą. Kol jis buvo dešiniame krante, sritis kairiajame krante buvo mums atdara ir ten tebebuvo mūsų ištekliai. Betgi dabar, kai jis didžiąją savo kariuomenę veikė kairiajame krante, mūsų tikslas turėjo būti, naikinant atskirtus jo korpusus, atidaryti mūsų operacijoms visą sritį dešiniame krante, nes ši sritis buvo daug platesnė negu antroji ir, be kitko, teikė mums patogumą, kaip gretima sukilusioms provincijoms. Varšuvos puolimo atveju, kas negalėjo būti vienu kelių dienų dalykas, dešiniame krante veikianti kariuomenės dalis galėjo būti laiku ištraukta, kad galėtume visą savo jėgą pastatyti prieš priešą sostinei ginti.

Kadangi man buvo leista patiekti augščiau išdėstytas pastabas apie vyriausiojo vado planus, tebūnie man leista pridurti, kad vyriausiojo vado buvimas Varšuvoje per tą nerimo ir nepasitikėjimo laikotarpį buvo didžiausias svarbus dalykas. Tokio buvimo akivaizdoje nuolat reikėjo visuomenės nuotakai veikti, vienybei ir rimčiai saugoti ir susekti bei pavyzdinčiai nubausti išdavikus, kurie rengė sąmokslą savo tėvynei pražudyti; tuo būtų padrasinti patrijotai ir nušąsdinti išdavikai. Jei tie asmenys, taip pelnytai tautos mylimi ir gerbiami, būtų buvę akivaizdoje, mes abejojame, ar iš viso būtų pasireiškę tie liūdnieji įvykiai Varšuvoje rugpiučio 14, 15 ir 16 dienomis, kada apie 40 už išdavimą pasmerktųjų asmenų žuvo nuo minios rankų. Kad ir šlykštūs buvo tie vaizdai, betgi mes turime pasvarstyti, ar momento aplinkybės kiek nepateisins jų. Visuomenė buvo apleista tų, kurie buvo giliausio jos prisirišimo ir pasitikėjimo objektai. Ją kankino atsiminimai apie padarytas baisias nelaimes, kurias ji tegalėjo prikišti ne kam kitam, kaip tik išdavimui. Ji matė vėl aukojant 20 dienų, kurių metu leista rusų korpams iš Lietuvos persikelti per Vyslą (Kreutco korpui prie Plocko ir Rudigerio korpui ties Pulava) ir susijungti su didžiąja savo armija. Trumpai: visuomenė matė šią milžinišką rusų jėgą artėjant į sostinę ir iš to galbūt

tikėjosi visų Suvarovo žiaurumų pakartojimo. Ji atsiminė tūkstančius aukų, kurias tie išdavikai jau buvo paaukoję, ir galvojo apie tūkstančius, kuriuos sąmokslas rengėsi aukoti. Argi galima stebėtis, kad tokiame nusi-vylimo laikotarpyje visuomenė turėjo pasiduoti savo pasipiktinimo akstinams ir geriau išsyk paaukoti tuos pasmerktuosius išdavikus, negu leisti jiems gyventi ir galbūt tapti laimėtojo keršto įrankiais. Šitaip apleistojų, kurie turėjo būti arti jai suraminti, visuomenė pasiėmė teisīgumą į savo rankas, ką vyriausybė pražiopsėjo įvykdyti, ir, susirinkusioms nelaimėms veikiant jos įtarimus, ji nuėjo ligi tokio laipsnio, kad ėmė reikalauti kunigaičščio Čartoryskio ir vyriausiojo vado pašalinimo iš jų vietų.

Aš manau, šitaip galima paaiškinti tuos veiksmus, kurie turėjo rimtų pasekų ir sukėlė tokios didelės nuostabos. Skžyneckio atstatymas iš vyriausios vadovybės tikrai buvo viena iš labiausiai apgailėtinų šios sutrikusios visuotinės nuotaikos pasekų. Ir kas gi kitas galėjo taip vykusiai sutikti laiko staigmenas, kaip tiktai jis, susipažinęs su visomis smulkmenomis, įsisukęs įvykių sūkūrin ir turintis visišką kariuomenės pasitikėjimą? Kaip tik tuo nepasitikėjimo ir įtarinėjimo metu rusų kariuomenė, tartum laukusi kaip tiktai tokios valandos, gavo žinių iš kai kurių išdavikų, dar nesusektų, Varšuvos sienų viduje, kad atėjo laikas pulti. Nėra abejonės, kad puolimas buvo tokių žinių diriguotas, atakuojant Varšuvą tą momentą, kada didesnė mūsų kariuomenės dalis buvo jos naujojo vado Prondzynskio pasiūsta veikti dešiniame Vyslos krante prieš Golovkino korpa, kuris grąšino Pragai. Vien tautinės gvardijos ir mažos kariuomenės dalies ginamas miestas, rusų sukeltųjų intrygų suskaldytas į įvairias pažūras, po kruvino gynimosi pasidavė, ir Lenkijos likimas liko išspręstas.

Kadangi autorius buvo priskirtas prie Lietuvos korpo ir Varšuvos paėmimo metu jis jau buvo Prūsų kalėjime, tad jis negali apsiimti patiekti bet kokių smulkmenų apie tokį svarbų įvykį, pasiremdamas vien apibotomis ar tą momentą jo turimomis žiniomis.

(Bus daugiau)

LIETUVOS LAISVĖS ATGAVIMO
VILTIS

KARYS

PRIVALO BUTI VISŲ REMIAMAS.

ORGANIZACIJA – GINKLUOTŲ PAJĖGŲ ŠARVAS

“Kol taika nėra žmonijos vilčių ir širdies produktas, tol vienintelis laidas taikai buvo ir bus sugebėjimas gintis”. Tokia įžanga Alvin Brown pradeda savo didoką veikalą “Organizacinis šarvas”, prieš keletą savaičių pasirodžiusį New Yorko knygynų lentynose.

Valstybės neišlieka gyvos todėl, kad jos yra tiesios ir doros, ar duosnios ir turtingos. Kartais joms tiesiog sekasi. Tačiau tik tada valstybė turi tikrų vilčių išsilaikyti, jei ji yra stipri.

Antrojo Pasaulinio Karo istorija yra epas narsių vyrų, kurių heroiškos pastangos buvo blogai organizuotos. Tas ištinka J. A. V. kiekviename kare, į kurį jos įsivelia. Tokį sprendimą išneša minėtos knygos autorius šio milžiniško krašto ginkluotoms pajėgoms, ir užsideda sau sunkią pareigą nurodyti, kaip pagaliau turėtų būti J. A. V. ginklo pajėga paversta tobūlu organizmu. Jis atmeta visa, kas buvo sukurta iki dabar, ir pradeda statyti naują namą nuo pat pamatų.

Organizacijos reikšmė

Nuo 1799 metų angliškai kalbančių tautų tarpe organizacija buvo pripažinta būtinybe kiekviename kūrimo darbe ir ypatinai kariniame. Organizacija nurodo kiekvienam nariui jo vaidmenį, kuris turi būti atliktas užsibrėžtame darbe ir nusako tarpusavio ryšius tarp tų narių, tikslu suderinti jų pastangas, siekiant geriausių davinų užsibrėžtame darbe. Organizacijos mokslas apima principus, kurie valdo vaidmenų paskirstymą ir ryšius. Organizacinis menas savo ruožtu yra būdas pritaikinti tuos principus tam tikram kūrimo darbui.

Tyrinėjimų, kurie toliau seks, betarpinis tikslas — įsigilinti į organizacinę struktūrą, neliečiant narių ir vaidmenų tarpusavio ryšių. Organizacinės struktūros dalys yra darbai ar pareigos ir žmonės, kurie juos turi atlikti. Organizaciniai tikslai ga-

li būti pasiekti paprasta struktūra iš mažiau žmonių, arba sudėtinga, reikalaujančia daugelio žmonių darbo. Tokia sudėtinga struktūra eikvotų gyvybinę organizacijos medžiagą — žmones. Karo metu toks eikvojimas gali pasiekti nepaprastų ribų. Iš kitos pusės, organizacinė struktūra gali būti suplanuota taip menkai, kad vargiai pajėgs atlikti skirtą uždavinį; jei ir atliks, tai perdaug išnaudodama energiją, t. y. ją eikvodama. Karo atveju tas gali būti lygu tragedijai.

Blogos organizacijos kaina

Karas brangiai kaštuoja gyvybėmis ir turtu. Tikrą karo kainą niekad negalima ir apskaičiuoti; ta kaina — tai ne tik žuvusių sąrašai ir išleisto turto vertė doleriais. Ta kaina susideda ir iš vaisių, kurie niekad nebus gauti, iš gyvybių, kurios jau nebegyvena, iš sunaikintų gyvenimo džiaugsmų, kurių gyvieji nebeatgaus.

Tačiau neteisinga būtų sakyti, kad karas yra išlaidingas, eikvojantis. Neteisinga taip sakyti tuo atveju, jei karas yra reikalingas. Išlaidos reikalingam karui yra toks pat eikvojimas, kaip ir mokant kainą už bet kurią būtenybę. Kai tautos egzistencija reikalauja karo, jo kaina yra reikalingos išlaidos. Tai tautos gyvybės kaina. Tą kainą sudaro dalis mūsų gyvybių ir turto, kad likę galėtų gyventi. Tokia kaina niekad negali būti per augšta.

Bet tą galima pasakyti tik apie būtiną kainą, — kainą, kuri yra neišvengiama laimėjimui pasiekti. Eikvojimas yra galimas karo metu taip, kaip jis yra galimas taikos metu. Kai išlaidos yra didesnės už kainą, tai tos virš išlaidos yra eikvojimas. Tačiau ne karas yra eikvojantis, bet žmonės, kurie veda karą yra toki. Nuostabu, kad karo metu atsiranda labai palankios sąlygos eikvoti, tačiau tas nepateisina eikvojimo. Atvirkščiai, juo pastangos yra daugiau gyvybi-

nės reikšmės, tuo mažiau gali būti pakenčiamas eikvojimas.

Žmonių jėgos eikvojimas sumažina vyrų skaičių panaudotinių kautynėse. Laiko eikvojimas uždelsia žmonių apmokymą ir karo medžiagos paruošimą. Tuo pačiu žmonių jėgos eikvojimas veda į medžiagų ir išteklių naudojimą, kas būtų galima panaudoti betarpiškai kautynėms. Visi šitie eikvojimai pakelia karo kainą. Eikvojimas gimdo eikvojimą beveik geometrine progresija.

Visa tai nėra karo išlaidos, tai ne karo kaina. Tai žmonių eikvojimai, tai blogos organizacijos kaina — jos išlaidos. Jos yra nereikalingos, net nepakenčiamos. Tačiau kiekvieno karo metu J. A. V. moka tą kainą. Kiekvieno karo, kuriame J. A. V. dalyvavo, kaina nepaprastai ištvinkdavo, daugiausia dėl blogos organizacijos kaina gali pasidaryti augštesnė ir už J. A. V. turimus išteklius.

Kreipimasis į protą

Valstybėje ir bendruomenėje niekas nėra taip svarbu, kaip išlaikyti esamą būdą gyventi, o tai yra beveik tas pat, kaip išlaikyti savo tapatybę. “Mes patys esame savo gyvenimo būdas; neįmanoma būtų įsivaizdinti amerikiečius gyvenant kitokį gyvenimą. Prarasti mūsų “way of life” būtų lygu prarasti mūsų tapatybę.” Prarasti tapatybę reiškia — būti sunaikintu. Kas gi svarbiau bendruomenei už apsisaugojimą nuo sunaikinimo?

Gyvenimo būdo išsaugojimas pareina nuo sugebėjimo apsiginti. Kai pasaulis išgyvens bent vieną šimtmetį be agresijos, benroje pakantoje ir pripažindamas teisingumą, tada žmonija galės atsargiai pradėti atsisakyti nuo savisaugos priemonių. Tačiau kol tas įvyks, turime tas priemones laikyti tinkamam stovyje parengtas ir tikėtis, kad jų nereikės panaudoti.

“Sugebėjimas apsiginti priklauso mūsų ginkluotų pajėgų

(Nukelta į 98 psl.)

ČIA TOS ŠVELNIOS RANKELĖS...

Gražiausias gegužės mėnuo skirtas Motinai pagerbti, ją prisiminti. Tuo tikslu šis vaizdelis ir spausdinamas.

Redakc.

Anądien mudu su Skirgaila išėjome už miesto pasišildyti saulėje. Susiradom apysausį dirvonėlį, prisitaikėm prie kalvelės pakilimo, ištiesėme kojas ir rengėmės snausti. Reikia pasisėsti, nes prieš mus vėl ištisa savaitė dirbtuvėje. O ten stačias ir stačias. Laisvoji darbininko diena šioje šalyje nėra pramogai.

— Kaip ilgai laikys mūsų blauzdiukai, jei negausim kitokio darbo? — tingiai klausia Skirgaila.

— Laikys, kol tik reikės, — greit atšoviau aš. — Kaip gi kitaip įsikabinsime į šią kietą žemę? Nei tėvas, nei motina čio mūsų nepagailės. Be to, mes jų, tų brangiausiųjų, nei neturime, amžiną jiems atilsį...

Aplink mus žaliuoja, žydi, kvepia ir visokiais balsais gieda baigias atskleisti visą savo grožį pavasaris.

Jau buvau beužsimerkiąs, kai pajutau Skirgailą braškinant laikraštį. Lyg pasiteisindamas dėl šio mažo triukšmelio, jis pasisakė tenorį perskaityti, ką tūlas autorius apie motiną rašo; mat, spauda minėjo Motinos Dieną. Paskui aš nugirdau jį kelis kartus taip giliai atsidūstant, tarytum kas jam krūtinę būtų mindęs. Ir jis vėl prašneko, dusliai, kažkaip nedrąsiai, aiškiai susijaudinęs.

— Nemiegi? Ši puiki pavasario diena mane smaugia. Ir ji ne pirmutinė. Ar tu galėtum atspėti, kodėl aš, va, ir šiandien, nežiūrind mano amžiaus, nodėčiau gerokai išsiverkti?

— Tingiu spėlioti. Gal ir numanau, nes ir man čia nelinksma. Ak niekur mes neišgyvensime tokių nuotaikingų pavasarių, kokius turėjome tenai, kur nuostabūs giesmininkas vieversėlis mums saldindavo širdis; kur pempės ir pelkelių teisaudavosi ar mes sveiki, ar mes gyvi...

— Toli pro šalį, — šnabžda bičiulis. — Bent šiuo atvejju. Žinai, aš pasiryžau papasakoti tau kuo atviriausiai, kas mane Motinos Dieną slegia čia, slėgdavo ir tenai. Esame seni draugai. Spėju ir kone tikiu, jog man pasidarys lengviau, kai tai, ką aš savyje taip ilgai nešiojau, žinosi ir tu.

— Šitaip užintriguotas, aš nesudėčiau akių nei karaliaus lovoj išsitiesęs, — gyvai atsakiau jam. Ir atsisėdau.

Jonas Karys

— Na, tai klausyk, — drebančiom lūpom pradėjo savo istoriją Skirgaila. — Visas reikalas sukasi apie mano motiną. Prieš dvidešimt penkeris metus jai buvo penkiasdešimt. Vos keli žili plaukai dabino jos taisyklingą galvą. Mažame ūkelyje ji su tėvu visa padarydavo savo rankomis. Mes, vaikai, buvome išsibarstę kas sau: aš valdininkavau, sesuo išteklėjusi, du vyresnieji broliai išėję užkuriom, jauniausias mokėsi gimnazijoj.

— Kartą motina rišo dobilienoj prieauglį veršiuką. Gyvulėlis kažin ko pasibaidė, užkliudė virve motinos kojas ir smarkiai ją parmetė augštie-ninką. Valandėlę ji gulėjo be sąmonės, o atsipeikėjusi šiaip taip parėjo namo, atsigulė ir niekad jau neatsikėlė.

— Praėjo daug savaičių, keli mėnesiai. Provincijos gydytojai išsinešė iš namų paskutinius litus, pluoštą vekselių, bet motinos sveikata geso ir geso. Aš jaučiau, jog namie ne viskas gerai, tik nežinojau aiškiai: ligonė draudė mane gązdinti. Pagaliau, apie Tris Karalius, gavau telegramą skubiai parvažiuoti namo.

— Tą patį vakarą mudu su žmona, kurią neseniai buvau vedęs, pasileidom užpustytais keliais ilgon kelionėn ir sekančią dieną vargais negalais prisikapstėm iki mano gimtosios sodybos. Motiną radom baisiai sutinusią, visai silpną. Priklaupiau prie lovos. Ji giliai atsiduso, lėtais judėsiiais apkabino mano galvą, pabučiavo, kaip atsimenu, jau beatvėstančiomis lūpomis ir vos girdimu balsu tarė: "Ačiū, vaikeli... kad atvykai. Daugiau jau nepasimatysim... Būk gerutis, koks buvai..." Paskui ji pažvelgė į mano žmoną, peržegnojo abu vos judančiais savo pirštais ir dvi didelės, didelės ašaros nuriedėjo jos pamėlynavusiais skruostais.

Esu tikras, kad nei kiek nemažesni lašai dabar sužibo ir Skirgailos akyse. Jis nusisuko į šalį ir ilgokai tylėjo.

— Visi žmonės mišta, — nutraukiau tylą aš. — Gaila tik, kad tavo mama užgeso dar tokia, palyginti, jauna.

— Vai, broli, dar ne viskas! — skausmingai šūkterėjo Skirgaila. — Mano negyjanti žaizda atsiveria kaip tik šioje vietoje. Palaiminusi mus, motina daugiau nepajudino savo lūpu. Ką daryti? Man dingterėjo mintis tuč-tuojau gąbenti ligonę Kaunan,

pačion geriausiom ligoninėm. Tik kaip? Vien iki traukinio dvidešimt kilometrų. Nei gydytojo po ranka, nei sanitarinio vežimo. Jei taip dabar, ant rankų ją nuneščiau! Deja, tada buvau kitoks. Jaunas, drovus ir, galbūt, kvailuti. Pati gyvenimo pradžia. P pinigų neturėjom. Bristi į skolas? Veržiausi žmonos. O ji, irgi jaunutė, nesusiprato manęs padrašinti. Čia dar pasipainiojo, tarytum viską nulemdamas, mano kvailas pasipūtimas: kaip gi dabar miesto ligoninėn tokiuose skuduruose...

— Taip aš ir neatlikau svarbiausios pareigos savo gimdytojai. Kas baisiausia — aš, jos vaikas, lengvalėdiškai nusprendžiau, kad ji ši tos ligos jau nebepagis. Ir jaučiau, kaip jaučiu ir dabar, jog tas mano sprendimas atsirado tikrai dėl mano neryžtingumo. Visą reikalą palikau Dievo valiai. Dievo... Kiek tuo didžiuoju žodžiu žmonės netikrų dalykų pridengia! Jei aš būčiau ryžęsis, kad ir paprasčiausiomis rogėmis, gabenti motiną Kaunan, šiandien mano sąžinės negrauztų skausmas, nors ligonė būtų ir mirusi pakeliui. Bet kas gi žino? Tai, kad aš, išvykdamas tarnybos vieton, išbučiavau jos rankas ir kojas, nei adlelyte neatpirko mano begėdiško neveiklumo. Argi tik tiek ji, mane pagimdžiusi ir užauginusi, turėjo teisės gauti iš manęs savo didžiausioje nelaimėje? Negaliu žiūrėti tau į akis. Jaučiau širdyje begalo daug nedadaręs tada, jaučiau dvidešimt penkis metus, jaučiu šiandien ir, turbūt, neužmiršiu iki grabo.

— Netrukus ji mirė. Palaidojo ardimieji be manęs. Tik laišku pranešė, jog tos brangiosios būtybės jau nebėra.

— Pavasariui įpusėjus, gavau trumų atostogų ir parvykau namo. Buvo šeštadienis. Sodne žydėjo vaismedžiai, dūzgė bitės; visur buvo žalia, kvapu, kaip ir kasmet apie šį laiką. Tik namedly, kuriame gimiau, neradau buvusio jaukumo. Niekas man nepasiūlė iš kelionės šviežio šilto pienelio, kaip kitados paskubėdavo jinai. Tėvas, netekęs gerosios savo draugės, ūmai suseno, pasidarė nekalbus. Teliko jame tik seno giesmininko palinkimas. Bet ir čia, kaip man atrodė, jis prisiršio tik prie vienos dainos "oi varge, varge, vergeli mano..." Išgirdęs daržę jį šią dainą niūniuojant, nebeištvėriau — nubėgau nakvoti pas seserį. Ir ji

(Nukelta į 107 psl.)

ATSIMINIMAI APIE LIETUVIŲ SEIMĄ PETRAPILYJE

RAŠO ATS. BRIGADOS GENEROLAS GYDYTOJAS V. NAGIUS-NAGEVIČIUS

1917 metų pavasarį Rusijoje iš visokių tremtinių srovių buvo sudaryta Tautos Taryba, kuri gegužės mėn. 27 dieną sušaukė lietuvių tremtinių seimą Petrapilyje.

Tuo pačiu laiku beviel gretimosose patalpose vyko ir pirmasis Rusijos kariuomenėje tada tarnavusių lietuvių karių suvažiavimas. Man, tada tarnavusiam rusų karo laivyne, teko seime atstovauti Helsinkio lietuvių tremtinių koloniją, o karių suvažiavime tos pačios vietos lietuvius karius atstovavo karys Šatas.

Spėju, kad seime dalyvavo daugiau 300 asmenų, kurie susėdo frakcijomis pagal pritarimą tai ar kitai partijai.

Dešiniame sparne sėdėjo krik. demokratai, pažanga ir nepartiniai, o kairiame — santara, liaudininkai ir soc. demokratai. Uniformuotų karių, dargi su Jurgio kryžiais už narsumą matėsi visose frakcijose, o iš viso jų gal buvo apie pusė šimto. Iš karto kairysis blokas atrodė lyg skaitlingesnis, bet jų atstovų prezidiume, rodos, nesimatė, gi pirminkavo dešiniojo bloko atstovas, senas teisininkas, Čepas.

Posėdžio metu su pasveikinimu iš pirmojo karių suvažiavimo atvyko delegacija su karo gydytoju Žemguliu priešaky ir tarpe kitko pasiūlė prezidiumą papildyti kairųjų atstovais, kas ir buvo padaryta. Po Čepo jau pirminkavo santaros atstovas Stasys Šilingas. Karių delegacija atvyko net su raudona vėliava ir padarė prezidiumui pasiūlymą, kad Kerensko vykdomos revoliucijos akivaizdoje visi nutarimai įgytų didesnės reikšmės.

Karių suvažiavimas šiaip praejo patriotiškoje nuotaikoje ir rezoliucijoje buvo reikalauta lietuvių dalinių Rusijoje organavimo ir grįžimo Lietuvon. (Minėtas Dr. Žemgulys bolševikams traukiantis iš Lietuvos buvo nužudytas Panevėžyje).

Tarp kitko tenka prisiminti, kad seimo posėdžio salėje buvo pakabinta didelė keturspalvė vėliava (trispalvė atsirado Nep. Lietuvoje, berods, Tado Daugirdo pasiūlymu), viena iš keturių spalvų buvo violetinė, berods, o viduryje vėliavos, panašiai kaip Vyčio, buvo atvaizduota jojančios moters figura su žibintu, matomai vaizduojanti laisvės simbolį. Ši vėliava, kaip heraldiškai mums nepriimtina, buvo, kai kuriems seimo atstovams už protestavus, nukabinta.

Kiek atsimenu, dienotvarkėje buvo daug pranešimų iš vietų, bet, anot Šapokos (Lietuvos Istorija 535 psl.), daugiausia ginčų sukėlė būsimoji Lietuvos klausimas. Klasiška, o kartu ir labai ilga Nepriklausomybės klausimu kalbą pasakė prof. Voldelemaras — pažangos atstovas. Iš kairiųjų atstovų tarpo (Šapokos Istorija 535 psl.) buvo siūloma "Lietuvos ateitį sujungti autonomijos ar federacijos pamatais su Rusijos tautų demokratijomis". Bet man teko girdėti auksaburnius taip kalbėjusius: "kaip mes tremtiniai galime čia — Rusijoje basuoti už Nepriklausomybę, jei nežinome šiuo klausimu nusistatymo lietuvių pačioje Lietuvoje. . . gal jie visai nenori nei Nepriklausomybės, nei autonomijos, nei federacijos. . ."

Visus pasisakymus "prieš" apvainikavo žilagalvis veteranas Leonas — santaros atstovas, ilgai įrodinėdamas, kad tas gali pakenkti tiek mūsų santikiams su revoliucine Rusija, tiek ir mūsų piliečiams tremtyje. Jo žodis buvo išklaustas kaip autoritetingas ir svarus. Visai netikėtai kitas atstovas iš opozicijos šį reikalą žymiai pataisė. Tai buvo liaudininkų atstovas Šleževičius, kuris labai sujaudintas ir dideliu balsu seimui pranešė, kad visa savo širdimi ir visu protu esąs už Nepriklausomą Lietuvą, tik,

deja, pats partijos disciplinos verčiamas už Nepriklausomybės šūkį balsuoti negalėsiąs, o balsuosiąs prieš.

Tatai įvyko prieš 36 metus. Lengva dalyką pamiršti ar iškraipyti atpasakoti. Bet įvykis mūsų praeityje buvo svarbus. Ir aš tikiuosi, kad iš likusiųjų gyvųjų tarpe atsiras tokių, kurie galės mano atsiminimus papildyti ar net kitaip nušviesti.

Daug ką galėtų papasakoti dailininkas Adomas Varnas, kuris šiame seime dalyvavo ir kaip nepaprastai pastabus daug epizodų nupiešė savo šaržuose apie seimą, o kai kas savo parašais po tais šaržais tiksliai juos nušvietė. Šaržai buvo nupirkti Karo Muzėjaus, bet teko juos matyti ir iliustruotuose žurnaluose. Tai svarbi medžiaga, kodėl mūsų tremtiniai Rusijoje tuomet ne visi noriai ir ryžtingai balsavo. Gal vieni, kaip Leonas ir kiti rimti žmonės, norėjo apsaugoti mūsų kraštą nuo katastrofos, gal kiti savo asmens sumetimais bijojo tapti kontrarevoliucionieriais, gal kiti vėl tik dairėsi, kaip balsuoja jų lydediai, o gal buvo ir tokių, kurie, būdami patriotiniai nesubrendę, nesiorietavo ir tas reikalas buvo jiems nei šiltas nei šaltas. Be abejo, kad buvo ir tokių, kurie, kaip Tumas-Vaižgantas, buvo labai sujaudinti. Tumas, pastebėjęs didelį svyravimą, net desperatiškai sušuko, kad norįs su politika amžinai atsisveikinti ir atsikėlė iš savo vietos. Vėliau Leonui, savanoriams savo krauju Nepriklausomybę išpirkus, nebuvo kilučių tapti ministru, o Šleževičius už metų jau šaukė savanorius.

Man atvykus į seimą iš baisaus revoliucijos pragaro karo laivyne teko irgi pridėti plytgalį prie Nepriklausomybės rezoliucijos pravedimo kaipo nepartinės grupės atstovui. Pertraukose suėjau į pažinti su daugeliu karių

(Nukelta i 101 psl.)

MŪSŲ ŽUVUSIEJI IR MIRUSIEJI

A. A. VLADĄ IVANAUSKĄ PRISIMENANT

Praeitų metų pavasarį New Yorke atsiskyrė su šiuo pasauliu operos solistas, buv. Lietuvos Valstybinio Teatro direktorius Vl. Ivanauskas. Mūsų spaudoje jo mirtis liko beveik nepastebėta: tik vienas kitas laikraštis paskyrė jam paminėti vos vieną ar dvi eilutes, įterptas tarp nereikšmingų kasdieninės kronikos žinučių. Sunkn suprastai tokį spaudos abuojumą kultūros darbuotojui, kuomet ta pati spauda taip iškalbingai ir "meniškai" vaišina savo išgertuvių bei šiaip visokių privatiškų "nusidavimų" aprašymais. O jis ne pilkas minios žmogelis! Tai buvo gana aktyvi asmenybė, neskendėjusi vien savo siaurose asmeniškiose reikaluose. Jam rūpėjo lietuvių tautos tiek politiniai, tiek kultūriniai reikalai.

Jau Lietuvos Karo Mokyklos III laidoje jis kartu su A. Kučingiu pasireiškė kaip balsingi daininkai, sudarydami kariūnų choro "nugarkaul". Minimos laidos kariūnų nuostabiai gražus dainavimas paliko giliai atminty visiems, kam teko jį girdėti 1920 m. Vilniuje, kai Lietuvai trumpam laikui buvo grįžusi jos amžinoji sostinė. Vos tik pasirodydavo lietuvių kariūnų gretos Gedimino prospekte — skambi daina plaukdavo ir verždavosi pro pasakingojo miesto mūrus ir bokštus... Įvairių tautybių vilniečiai sustoję laukdavo, kol pražygiuos lietuvių "junkeriai", ir gėdėdavosi jų puikiu dainavimu. Man tuomet kaip tik teko tarnauti Lietuvos Generalinio Štabo Literatūros skyriuje, tad turėjau progos ne kartą stebėti tą jaudinantį ir dvasią pakeliantį vaizdą. Ten pynėsi vienumon didingoji Lietuvos praeitis, nuostabioji Vilniaus gamta ir jo puikieji meno paminklai, su naujai prisikėlusios Lietuvos daina plaukiančia iš jaunų žygiuojančių karių krutinės! Tai buvo kartu pasaka, legenda ir mūsų dienų tikrovė!

Tose žygiuojančiose su daina kariūnų gretose visuomet dainuodavo ir du būsimieji Lietuvos operos solistai Vl. Ivanauskas ir A. Kučingis.

Pakeltas į karininko laipsnį a. a. Vl. Ivanauskas nepamiršta dainos. Nežiūrint karinės tarnybos pareigų bei suvaržymų, jis suranda laiko ir energijos rimtai studijuoti dainavimo me-

Rašo K. V. BANAITIS

ną. Pradžią gavo Klaipėdos muzikos mokykloje (komp. St. Šimkaus įsteigtoje), o vėliau persikėlė į Kauną, kur studijavo solo dainavimą pas italą prof. O. Marini ir lankė operos klasę.

Baigęs studijas, debiutavo Gounod op. "Faustas" prologo scenoje ir buvo priimtas į Lietuvos operą solistu. Jam teko dalyvauti daugelyje operų mažesnėse tenoro partijose. Iš dėsnių pasirodymų prisimenu jo dalyvavimą op. "Lakmė". Jis buvo neabejotinai muzikalus ir su gera balso medžiaga, bet iškilti jaunam tenorui į stambias roles mūsų operoje nebuvo lengvas dalykas. Kipro Petrausko nuostabaus grožio balsas ir nepaprastas vaidybinis talentas bei išimtinai muzikalumas žymiai nuslopindavo jaunesnius tenorus. Išlepinta publika Kipro puikiu dainavimu ne taip jau greitai buvo klausytis kito tembro balso.

Vl. Ivanauskas ne vien menu gyveno, bet jam lygiai rūpėjo ir politiniai Lietuvos galvosūkliai. Kadangi kariai ne visuomet yra įgudę orijentuotis politinėse painiavose, tai kartais pasitaiko ir skaudžiai nukentėti. Taip atsitiko ir su a. a. Vl. Ivanausku.

Už dalyvavimą vadinamam "birželio sukilime" jam buvo atimtas kapitono laipsnis ir pateko ilgam laikui į kalėjimą. Okupavę 1940 m. Lietuvą rusai bolševikai laikė jį irgi Kauno kalėjime. Prasidėjus vokiečių karui su bolševikais, Vl. Ivanauskas laimingai ištrūko laisvėn. Bet tie visi skaudūs pergyvenimai ir keli metai kalėjimo be abejonės smarkiai pakirto jo sveikatą.

Vokiečių okupacijos metu Vl. Ivanauskas vadovavo Lietuvos Valstyb. Teatrui, kuris apėmė operą, dramą, baletą ir vėliau net operetę. Taip pat buvo reguliariai rengiami simfoniniai koncertai su savais ir svetimais dirigentais bei solistais. Ką reiškia vadovauti tokiai didelei ir sudėtingai įstaiagai svetimos karinės okupacijos metu, gali suprasti tik tas, kam teko būti panašioje padėtyje bei tokiose pat veikimo sąlygose. Reikėjo labai daug sumanumo, takto, lankstumo, o kartais net nusižeminimo, kad bent šiaip taip išlaviruotų tarp okupacinės valdžios reikalavimų ir savos lietuviškos visuomenės nusistatymų bei pageidavimų. Tik ką ištrūkusiam iš bolševikinio kalėjimo Vl. Ivanauskui teko ši sunki našta pakelti, įtempti visas

(Nukelta į 100 psl.)

JIS ŽUVO SAVOJ ŽEMĖJ

Tūkstančiai mūsų brolių karių yra paaukavusių savo gyvybes dėl tėvynės. Lietuva amžiais turėjo didvyrių, ir turi iki šiai dienai savo sūnų ir dukterų, kas už ją nesibijotų kentėti, kovoti ir garbingai mirti.

Yra kilnu pareikšti pagarbą, nulenkinti galvas tylos minute už žuvusius, paminėti dėl tėvynės pasiaukavusius Lietuvos vaikus. Mes matome, kad šiandien ir už laisvą Ameriką jau ne vienas žūsta, žūsta ir už Lietuvą ten toli, kad kiti laisvi gyventume ir laisvi mirtume.

Štai liūdesio apimta širdimi prisimename savo brolius, kurie krito karo sūkury savoje žemėje. Čia matome a. a. Joną Vilimavičių, kuris žuvo ties Sėda, žemaitijoje, kartu su kitais ginklo draugais 1944 metais spalio mėnesį. Jis jaunas žaliųjų Lietuvos laukų ūkininkaitis, labai rūpestingas ir iš pat jaunystės buvo šau-

liu. Kai pirmą kartą užėjo bolševikai, mes abu klijavome prie kryžių prieš juos preklomacijas, kartu kovojom, sargybas nešėme, vėliau prieš nacius veikėme. Jis toks pareigingas ir drąsus. Kartą tik rusai nesusėdė, bet laimė tai neįvyko. Artėjant antrą kartą rusams, jis kartu su partizanais traukėsi iš šiaurės Lietuvos, palikdamas savo artimuosius. Žemaitijoje susidarė lietuvių savanorių pulkai. Jis į juos įstojo. Čia staiga priešui užklupus, žuvo baisiame fronto pragare. Niekas nežinos jo kapo, nes sumaišytas su žeme tankų. Jo jauną vos 23 metų širdis amžinai užgeso, kraujas išigėrė į Lietuvos žemę, dėl kurios jis tiek daug sielojosi.

Tebūna jam lengva savoji žemė ir jo gyvybės brangi auka tegul mus skatina taip pat aukotis už tėvų žemę.

Balys Svalia.

(Atkelta iš 99 psl.)

skaudžiai išvarginto kūno ir dvasios jėgas. Su pasigėdėjimu tenka prisiminti, kad Lietuvos teatras ir karui siaučiant veikė pilnu meniniu pajėgumu ir stiprino tautos dvasią. Ivyko eilė naujų pastatymų — premjerų (pav. St. Šimkaus op. "Pagirėnai"). Čia yra daug nusipelnęs ir tuometinis teatro direktorius Vl. Ivanauskas.

Aš labai maloniai prisimenu a. a. Vl. Ivanausko nuoširdų bendradarbiavimą bei nuolatinį kontaktą su Lietuvos Valstybine Konservatorija, kuriai tais laikais man teko vadovauti. Ypač jis atjausdavo Konservatorijos jaunuomenę, darydamas jai įvairių palengvinimų aplankyti teatro pastatymus bei koncertus.

Toliau besivystanti karo įvykiai kaip daugelį mūsų tautiečių, taip ir Vl. Ivanauską atbloškė Vokietijon. Čia vėliau įsisteigus anglų zonoje Pabaltės universitetui, jis dėstė dainavimo studijoje. Atliekamu laiku koncertavo tremtinių stovyklose. Hamburgo radiofonui yra įdainavęs į plokšteles lietuvių kompozitorių kūrinį.

Paskutinis jo gyvenimo etapas prabėgo didžiąjame New Yorke. Uoliai dalyvavo lietuvių koncertuose bei parengimuose, davė dainavimo pamokas.

Likimo lemta buvo jam atsigulti amžinam poilsiui tame pat New Yorke, kur palaidotas yra ir kitas Lietuvos valst. Teatro vadovas A. Oleka-Zilinskas, kuris Vl. Ivanauską priėmė į operos solistų šeimą.

Kiek man asmeniškai teko pažinti a. a. Vl. Ivanauską, tai mano atmintyje jis visuomet paliks ne tik kaip jautrus lietuvių tautos patriotas, kuris siekė ne asmeninių patogumų bei gerovės, bet nuoširdžiai stengėsi tarnauti Lietuvai ir jos kultūrai.

DĖMESIO!

Jei dar neturi — įsigyk įdomią knygą

NUO IMSRĖS IKI ORINOKO

(Per fakirų žemę)

prašytą A. Sabaliausko.

Šioje knygoje rasi lietuvių misisionieriaus patyrimus ir išgyvenimus keliaujant per svetimus kraštus ir tautas. Ten ypač plačiai yra kalbama apie paslaptinę INDIJĄ — fakirų ir keturių dešimčių milijonų dievaičių žemę.

Kaina \$2.50

Pavieniai ir platintojai ją gali gauti pas Mr. E. Dambrauską, 4501 S. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

A. A. ANTANĄ MATULAITĮ PRIGLAUDĖ ARGENTINOS ŽEMĖ

Velionis Antanas Matulaitis gimė 1902 metais spalio 16 d. Senkiškių kaime, Gižų valsč., Vilkaviškio aps.

Į besikuriančią Lietuvos kariuomenę jis įstojo 1919 m. rudenį. Tarnavo 3-me Geležinio Vilko kavalerijos pulke. Dalyvavo kautynėse su lenkais ties Širvintais ir Giedraičiais,

kur buvo sunkiai sužeistas į ranką. Ilgokai buvo gydomas Karo Ligoninėje. Iš ligoninės paleistas į atsargą.

Kai Tėvynė pradėjo savo ramų taikos gyvenimą, A. Matulaitis panūdo laimės ieškoti plačiame pasaulyje. 1926 m. liepos 10 dieną jis atvyko į Argentiną. Čia jis gavo darbo maisto fabrike Swift ir visą laiką dirbo kaip darbininkų prižiūrėtojas.

Kaip buvęs taurus Lietuvos karys ir geras tautietis A. Matulaitis dalyvavo Argentinios lietuviškose tautinėse organizacijose.

A. Matulaitį per anksti į kapus nuvarė vėžio liga. Jis mirė 1952 m. spalio 16 dieną, vadinasi, sulaukęs lygiai 50 metų amžiaus. Gulėdamas mirties patale jis graudenosi, kad jau nebegalės grįžti į savo gražiąją Tėvynę.

A. a. Antanas Matulaitis į amžiną poilsio vietą palydėtas didelio skaičiaus lietuvių. Tegul jam per amžius būna lengva Argentinios žemelė

B. Kaušpadas

ORGANIZACIJA — GINKLUOTŲ PAJĖGŲ ŠARVAS

(Atkelta iš 96 psl.)

veiksmingumo". "Mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumas karo metu priklauso mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumo taikos metu". J. A. V. taip jau sekasi, kad kiekvienas karas jas užklumpa nepasirengusias. Karas prasideda ir amerikiečiai turi kautis ir kurti kariuomenę tuo pačiu metu. Paradoksas — kautis ir tuo pačiu metu gaminti kautynių įrankį. Bet tai yra tiesa.

Yra aišku, kad kariuomenė taikos metu negali būti pilnai karui parengties stovyje. Tačiau ginkluotos pajėgos taikos metu turi būti tokio pajėgumo, kad kaudamosios pradinėje karo fazėje užtikrintų pakankamai laiko sutelkti visą valstybės karinę jėgą. Iš to išeina, kad ginkluotų yra forma ginkluotoms pajėgoms karo metu.

"Mūsų ginkluotų pajėgų veiksmingumas taikos ir karo metu priklauso veiksmingos jų organizacijos". Įtakos jų veiksmingumui turi taip pat ir asmeninė jų sudėtis. Bet žmonės kariuo-

menėje tai tautos vidurkis: kokio tauta, tokie ir kariai. Įtakos turi ir vadai. Tačiau amerikiečiams jų netrūko praeityje. Labai svarbu ir pajėgų valdymas bei administracija. Tačiau tai yra veiksniai, kuriuos galima bet kada keisti ir tobulinti, daug lengviau, kaip keisti pačią organizaciją.

"Taigi, mes privalome imtis dabar tuoju organizuoti kuo veiksmingiausias ginkluotas pajėgas". Kadangi niekas nežino, kada reikalas iškilis jas panaudoti, ginkluotos pajėgos turi būti veiksmingos ne rytoj, bet šiandien.

Pasistatęs sau tikslą sudaryti veiksmingiausių ginkluotų pajėgų organizacijos planą, autorius daro ekskursiją į istoriją, daugiausia Europos karinę istoriją, ir mėgina Europos karinį patyrimą vertinti, kiek galint, vengdamas Amerikos metodo, įtakos ir tuo būdu padėti karnės organizacijos pamatus Amerikos scenoje.

Z. R.

(b. d.)

DERYBŲ SU MASKVA GALIMI VAISIAI

Nei viena Vakarų pasaulio vyriausybė dabartinėmis aplinkybėmis negali atsisakyti derėtis su Maskva. Nors dėl tų derybų vyriausybių atsakingi asmenys ir būtų neigiamai nusistatę. Plačioji visuomenė, gyventojų masės, taip bijo galimo plataus masto karinio konflikto, kad yra linkę išbandyti visokius galimumus. Ir, žinoma, vyriausybė, kuri atsisakytų derėtis su Maskva, labai greit gali būti pakaltinta, jog nepasinaudojo proga taikiai būdu išaiškinti daugybę tarpautinių konfliktų ir nesklandumų.

Manoma, kad dabartinis momentas deryboms su Maskva labai patogus. Dažnas nurodo, kad Staliui mirus, Kremliuje, jeigu nepasakytų daugiau, pasitikėjimas savo jėgomis yra aiškiai sumažėjęs. Kremlui karas šiuo metu esąs jokių būdu nepageidaujamas. Ir Kremlius todėl pasistengęs parodyti pasauliui savo neva pasikeitusias nuotaikas.

Kremliaus kalbos apie taiką visados prasideda stereotipiniu, dar Stalino paleistu posakiu, kad komunistinis ir kapitalistinis pasaulis gali greta vienas kito gyventi. Tik labai gaila, kad nie-

kas Stalino anuomet nepaklausė, kaip ilgai toks sugyvenimas yra jo numatomas. Netenka abejoti, kad panašų klausimą išgirdęs Stalinas nebūtų pasakęs, jog toks sugyvenimas numatomas amžinai. Kol kas, kol Kremliaus viešpačiai nėra tikri, jog kovą laimės, jie kalba apie sugyvenimą. Ir niekad os neužmiršta savo pagrindinio tikslo — užkariauti visą pasaulį.

Šiuo tarpu Vakarų demokratijos tebetikėdamos Stalinui, kad sugyvenimas tarp abiejų priešgynibių yra galimas, turėtų pradėti derybas. Na, o jeigu ir netikima panašioms komunistų pareiškimams, tai kokia gi kita išeitis? Juk dabartinė padėtis galutinai pasidarė nebepakenčiama. Reikia derėtis, reikia įieškoti būdų nors šiek tiek aptvarkyti visiškai susipainiojusius reikalus ir Europoje ir Azijoje, — tai jaučia visi politikai.

Kasdien artėjama prie būsimų derybų. Jau parengiama toms deryboms dirva. Ligi šiai dienai mažiausias klausimas pakenčiamai neišsprendžiamas. Tarytum Maskva norėtų Vakarų demokratijoms parodyti, kad tik tiesioginės derybos gali duoti pagidaujamus vaisius.

Jei norėtume pažvelgti į ateitį ir pamėgintume atspėti, kokie būsimų derybų gali būti vaisiai, tai pirmoje eilėje turėtume konstantuoti, jog būsimų derybų partnerių padėtis labai nelygi. Ir toji aplinkybė jau iš anksto sumažina mūsų viltis, kad būsimos derybos gali būti patenkinamos.

Tuo tarpu, kai komunistinis blokas tikrumoje nė trupučio, nesibijo Vakarų pasaulio, nes gerai pažįsta jo visas silpnybes: slepiamus ir nenuslepjamus nesutarimus, organizacijos, o svarbiausia — ryžtumo stoka, — tai antroji pusė gyvna nuolatinėje komunistinės agresijos baimėje. Ypač, kad toji agresija, kaip matome iš paskutinių metų įvykių, lengvai pasireiškia net pa-

(Nukelta į 107 psl.)

ATSIMINIMAI APIE LIETUVIŲ SEIMĄ PETRAPILYJE

(Atkelta iš 98 psl.)

visose frakcijose, o jų tarpe ir su jaunais dar karininkais, būsimuoju pulko vadu Juozapavičium ir būsimuoju Šaulių Sąjungos viršininku Klimavičium. Jie rėmė mano akciją pertraukų metu seimo kuluaruose ir lyg iš netyčių skleidė gandus apie kokius tai lietuvius karius, žadančius atvykti iš vieno gvardijos pulko Nepriklausomybės šūkio akcijai paremti. Ir kairiųjų frakcijose, būdamas jurininko uniformoje, buvau sutinkamas nepiktai, jei ir nepalankiai. Pas socialdemokratų susitikau su buv. gimnazijos draugu Smolskiu, kurs ilgainiui Lietuvoje buvo sušaudytas kaip bolševikas.

Be to dar, iš tribūnos labai man smarkiai skambinant į ausį pirmininkavusiam Šilingui, leidau sau pasakyti mitinginę kalbą, prikaišiodamas oponentams, kad atsakingumas geras dalykas, jei jis nesiriboja su bailumu. Panašioms išdalinau ir "zuikių" diplomus, šaukdamas "šalin zuikiai"! Tas turėjo pasisėkimą. O kareivius, žadančius iš seimo grįžti į apkasus, raginau paskutinį balsą atiduoti už Lietuvos Nepriklausomybę. Nesigirčyčiau, kad ir Šleževičiaus pasisakymas mano kreipimuisi buvo didelė parama.

Didžiausias šios dienos triumfas buvo priėmimas Nepriklausomybės šūkio. Pastebėjau pakeltas rankas ne tik dešiniame bloke, bet daugelyje vietų ir kairiame sparne, kur ypač uoliai balsavo kareiviai. Lietuviai kareiviai pasižymėjo atiduodami savo balsus, o vėliau ir kautynių laukuose. Pirmasis už Lietuvą žuvo ties Kėdainiais buv. Rusijos kareivis Povilas Lukšys, o ką bekalbėti apie visus savanorius ir karo invalidus. Rezoliucija praėjo dvidešimt kelių balsų dauguma**. Buvo ir tokių kairiame sparne, kurie, nenorėdami balsuoti prieš Nepriklausomybę, balsavimo metu pasitraukė iš salės. Tokių pavardės ir man žinomos.

Seimas po šio sprendimo iširo. Iširo ir Tautos Taryba. Žinia pasiekė Vilnių ir buvo čia džiaugsmingai sutikta. Nepriklausomybės šūkį toliau skleidė Voroneže Augščiausioji visos Rusijos Lietuvos Tautos Taryba (Šapoka, Liet. Istorija 535 psl.).

*) Dailininkas Varnas pavaizdavo tai sarže: jurininkas varo zuikius iš kupūstų daržo.

***) Ši rezoliucija buvo iškabinta Karo Muzėjuje, o apie kairiojo bloko rezoliuciją nebuvo žinių.

IŠ A. L. S. "RAMOVĖS" SKYRIŲ VEIKLOS

Juozas Mikštas

PO TROPINIŲ DANGUM

ADV. A. OLIS PAS CHICAGOS RAMOVĖNUS

1953 m. gegužės mėn. 10 d. į L. S. "Ramovė" Chicagos skyr. susirinkimą atsilankė Chicagos Sanitary District prezidentas p. A. OLIS su įdomia paskaita: "Dabartinė JAV užsienio politika ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo galimybės". Prelegentas aiškiai nušvietė 12-kos metų JAV laikyseną Lietuvos atžvilgiu. Jis pažymėjo, kad 1940 m. buvo aiškus nusistatymas prieš bolševikų okupaciją Lietuvoje. 1941 m. paskelbtas Atlanto Čarteris pabrėžtinai kalba apie tautų laisvę ir prieš visokią agresiją. Tačiau nuo Pearl Harbor laiko JAV užsienio politika pradėjo keistis, mat Roosveltas norėjo įtraukti į karą SSSR prieš Japoniją ir Vokietiją. Žinoma, visa tai atsiliepė ir Lietuvos bylai! Amerika nenori demonstruoti prieš rusus dėl mūsų reikalų, visoms mūsų delegacijoms ar pavieniams asmenims buvo įsakyta saugotis antibolševikiškų veiksmų ir vengti visa tai, kas gali pakenkti SS SR ir JAV geriams santykiams. Šiandie dar nežinoma, kas buvo nutarta ir Jaltos konferencijoje, tačiau spėjama, kad Pabaltijo kraštai bendru susitarimu buvo inkorporuoti į SSSR, kad tik pastaroji sutiktų vesti karą prieš Japoniją. Lietuvių delegacijos dalyvavimas (mat, ji norėjo rasti būdus, kad ir Lietuva būtų ateityje JT nariu) San Francisco konferencijoje nedavė jokių rezultatų. Man teko kalbėtis su A. Hiss, kuris griežtai atsakė, kad tokie lietuvių pasiūlymai nieko gero neduos. 1945 m. užstojo laikas, kada JAV pradėjo baigti bendradarbiavimą su komunistais.

1947 m. JAV pradėjo naują etapą (sulaikymo politiką) komunistų atžvilgiu. Dėja, tokia politika a'nešė aiškius rezultatus: jei 1945 m. sovietų orbitoje buvo virš 200 mil. žmonių, tai 1952 m. jau pakilo apie 800 mil. su 25.000 mylių siena tarp vakarų ir rytų. Tik 1952 m. respublikonų ir demokratų konvencijų programose pirmą kartą buvo suminėta dinamiška pavergtų tautų laisvinimo akcija, buvo suminėtos net pavergtos tautos. Eisenhowerio atėjimas ir jo administracijos aparato pakeitimas atnešė JAV naują politiką. Adv. A. Olis paticavo keletą JAV prezidento ir kt. augštų pareigūnų pareiškimus pavergtų tautų atžvilgiu, jų laisvės atgavimo reikalui. Seniau, kalbėjo p. Olis, tarptautinius reikalus nustatinė-

davo universitetų profesoriai, tačiau šiandien yra didelis pasikeitimas: šiandien visi reikalai vedami valdžios atstovų, kurie yra išrinkti žmonių. Be to, p. Olis pažymėjo, kad mes lietuviai, norėdami pasiekti geresnių rezultatų Lietuvos išlaisvinimo bylai, negalime užsidaryti savo parapijos ribose, o eiti į amerikietišką visuomenę ją tikinant, kad Lietuvos laisvės reikalas yra Amerikos reikalas, nes Lietuvos tragedijos gali susilaukti ir Amerika, jeigu ji užmirš ir nekovo prieš komunistinius kėslus. Reikia, kad amerikiečiai būtų įtikinti ir suįdominti, reikia suderinti tai, kas mums yra brangu, su Amerikos žmonių brangiais reikalais. Taip pat reikia įtraukti ko daugiau amerikiečių į Lietuvos laisvės gynimo reikalą. Kada, baigdamas pažymėjo p. Olis, Amerikos žmonės bus gerai supažindinti ir įtikinti su bolševikine pabaisa ir pavergtų tautų tragedijomis, tada bus galima lengviau rasti užtarymo valdžios pareigūnų tarpe Lietuvos gelbėjimo bylai ginti ir jai laisvę iškovoti.

J. Braz-nis

Kaip aiškiai matosi kalnai,
Snieguotomis viršūnėmis pabalę!
O tu, bičiuli, nežinai,
Ar keikt, ar dievint šitą šalį.

Kaip švokščia palmės vakarais,
Grakščiai siūbuodamos ant jūros
[kranto!]

O tu kažko čia vis dairais,
Ir nieks tavęs čia nesupranta...

Gal jieškai mylimo žmogaus,
Gal medžio, tėviškės laukuos matyto?
Ir aš čia veltui jų žvalgaus,
Svetur žiaurios lemties išvytas.

Koks žydras tropinis dangus!
Deja, po juo mus ilgesys kankina.
Jis nejaukus, jis mums tvankus,
Tėvynės dangų prisiminus.

Čia auksas kasamas kalnuos,
Čia skaisčiai žydi puošnios orchidėjos.
Bet ar kada čia mums alsuos
Gimtų laukų užklydęs vėjas?

Juk primena jį tik sapnai,
Jį tik svajonėse pajusti galim.
Ir tu, bičiuli, nežinai,
Ar keikt, ar dievint šitą šalį.

Australija, 1952 m.

JAIKUS RAMOVĖNŲ POBŪVIS BROOKLYNE

Stengdamasis gyvinti savo veiklą ir palaikyti gražiasias savitarpio bendravimo tradicijas, L. S. "RAMOVĖS" New Yorko skyrius š. m. gegužės 9 d. Angelų Karalienės parapijos salėje suresgė pavasarinį šeimyninį pobūvį. Čia susirinko apie 60 karių šeimų narių ir jų svečių. Jų tarpe dalyvavo ir mirusiųjų mūsų karių našlės — p. p. Popeliučkienė ir Katelienė.

Programoje valstybės dramos aktorius Henrikas Kačinskas užburiančiu žavumu paskaitė keletą lietuvių rašytojų kūrinių, ištraukų ir feljetoną. Toliau vyko kuklios šeimyninės vaišės, tautiniai žaidimai, šokiai ir loterija skyriaus labui. Keletos valandų pobūvis nejuociomis prabėgo labai jaukioje, lietuvišku nuosirdumu persunktoje nuotaikoje.

Vasaros metu skyrius numato suorganizuoti kultūrinę savybės išvyką į tolimesnes New Yorko apylinkes. Vadovaudamasis Centro Valdybos KARYJE paskelbtu atsišaukimu, New Yorko skyrius numato surengti pikniką žurnalo naudai. Reikia pasidžiaugti, kad skyrius ir iki šiol KA-

RIO žurnalui yra parodęs daug nuosirdumo ir realios paramos. Redakcija visiems ramovėnams yra dėkinga.

SU.

L. S. Ramovės Clevelando skyr. Valdyba. Iš dešinės sėdi pirm. gen. Talt-Kelpša.

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

SVARBUS SUSITARIMAS

Vakarų pasiekusios žinios esako, kad Indokinijos sukilėliai ir Pekingas sudarė naują karinį paktą. Esą Kinijos raudonieji sutikę apginkluoti dar penkias Vietminh divizijas ir pasiimti dar svarbesnį vaidmenį, vadovaujant sukilėlių strategijai.

SVARBUS GELEŽINKELIS

Keliolika šaltinių patvirtina, sovietai pradėję statyti naują Transsibirinį geležinkelį tarp Uralo ir Jenisėjaus upės srities, kaip tik ties išorinėse Mongolijos sienų. Šis naujas ryšys padvigubintų karinių ir industrinių siuntų apsimainymą tarp Europos ir Centrinės Azijos. Jis taip pat surišias keliolika anglimis turtingų ir pramonės centrų sibirinėje Rusijoje.

TITO PALANKUS MAO

Nors Tito šiuo metu yra veik neatrišamai susijungęs su Vakarais, tačiau jis vis palankiai tebežiūri į Pekingo vyriausybės galvą Mao-Tsetungą. Jugoslavijos lyderiai tvirtina, kad Mao galima atitraukti nuo Maskvos ir kad dabartiniai pasitarimai dėl taikos Korėjoje esą rimtai vedami.

PRAGARIŠKAS GREITIS

Nenustebkime, jeigu po keliolikos mėnesių majoras Charles Yeager, kuris 1947 m. pasiekė garso greičio ribą dvigubai pralenks savo paties rekordą, skrisdamas dvigubu negu geras greičiu. Kalifornijoje, Edwards avio bazėje, jis rengia eksperimentinį Bell XI-A lėktuvą, kuriam žinovai numato 1.530 mylių greitį per valandą.

KŪRAS GREIČIUI PASIEKTI

Tautinis Patariamasis Aeronautikos Komitetas įtemptai dirba prie lėktuvų kūro problemos. Manoma, kad metaliniai kūrai gali duoti atsakymą į Karo Aviacijos reikalavimą suteikti sprausminiams lėktuvams tokį kurą, kad pasiekti 1.500 mylių per val. greitį ir turėti neribotą skridimo spindulį.

GALINGAS ŠAUTUVAS

Būsią atsisakyta nuo 75 mm beatranksos šaudančio šautuvo, kurio vietoje bus gaminamas 105 mm beatranksos šaudęs šautuvas. Šis šautuvas galės išvesti iš rikiuotės bet kurį šiandien žinomą tanką iš 1.700 jardų atstumo.

SKAITLINGESNIS SKYRIUS

Antrojo pasaulinio karo metu JAV Armijoje karių skyrius būrio sudėtyje buvęs iš 12-os vyrų. Po karo buvę prieita prie devynių vyrų skyriaus,

kad suteiktų skyrininkui galimybę lengviau kontroliuoti jam pavestus vyrus. Šiuo metu grįžtama prie 11-kos vyrų skyriaus, kad šiam vienietui suteiktų galingesnę ugnį.

JUOZO GARBĖ SMUNKA

Prancūzų komunistų partijai, besirengiančiai įvairiose Prancūzijos vietose pastatyti Stalinui paminklus, buvę patarta atsisakyti nuo šio sumanymo. Tai rodo, kad pats Kremlius stengiasi sumažinti Juozo garbę.

O VASILJŲ ĮSPEJO

Iš Maskvos paplito žinia, kad Stalino sūnui Vasiljui, raudonosios aviacijos generolui, atėjęs išspėjimas, jog jis tenesitiki ypatingų privilegijų, jei jo kada nors kils skandalai dėl jo vykdomų girtuoklyscijų ir kitų orgijų.

BANDYMAS

Gerų vaisių yra pasiekę Karo Aviacijos lakūnai, bandydami naują slaptą ginklą Korėjos karo erdvėje. Viena, kas gali būti pateikta visuomenei, yra tai, kad šis ginklas pakelia sprausminio naikintojo ugnies jėgą. JAV "oro tūzas", pulk. Royal Baker, neseniai grįžęs iš Korėjos buvo vienu iš tų, kurie bandė šį ginklą.

SVARBŪS ĮRENGIMAI

Pagal turimus patikimus pranešimus apie 20 mylių į pietus nuo Bu-

dapešto raudonieji vengrai pastatė naują atominę laboratoriją. Esą joje dirba rusų ir vengrų mokslininkai.

Baltijos jūros pakrantėje, rytų Vokietijos teritorijoje, esanti Ruegeno sala yra nepaprastai stipriai sutvirtinta ir jai visiškai neleidžiama civiliai asmenys. Joje daugiau nesustoja traukinys-keltas, kursuojas tarp Švedijos ir Vokietijos.

KONTROBANDININKŲ ROJUS

Turimomis žiniomis šiuo metu Belgijos uostas Antverpenas esąs pagrindinis Vakaruose esąs centras, iš kur siunčiama kontrobandiniu būdu stratinė medžiaga iš Vakarų į už "geležinės uždangos" esančius kraštus.

PAKEIS PIECK

Lauktina, kad rytų Vokietijos bosą, seną stalinistą Pieck, netrukus pakeisias ministerio pirmininko pavaduotojas Walter Ulbricht. Pieck šiuo metu serga, o premjero Grotewohl įtaka nepaprastai sumažėjusi.

PIRMAS ZVILGSNIS

Tai gali būti paneigta, bet JAV Karo Aviacijos vienetai virš Japonijos pastebėjo skraidantį visiškai naują sovietų sprausminį bombonešį JL-28. Atrodo, kad raudonieji bombonešiai tik tada įskrenda į Japonijos teritoriją, kai ten jų radaras nemato amerikiečių patruliuojančių naikintojų. Ir kai tik JAV naikintojai priartėja prie tos erdvės, JL-28 sprunka į šiaurę.

Solidarumo paradas New Yorke 1953 metais. Čia matome lietuvių grupę su dalimi plakatų ir trispalve.

PENKTOSIOS KOLONOS AGENTAI

Pagal naujausias žinias gautas iš Lenkijos, šiuo metu ten vyksta įtemptas raudonųjų agentų mokymas. Žaliava yra surinkta iš š. Korėjos, Ispanijos, Graikijos, Jugoslavijos, Vietnamo, Portugalijos kolonijų negrų ir Goa indėnų.

ATSTATYS TOGLIATTI

Atrodo, kad Italijos raudonųjų vadovas Palmiro Togliatti bus galutinai nušalintas iš augščiausiojo Italijos komunistų posto. Kaip gerai žinoma, Italijos komunistai per paskutiniuosius smetus patyrė daug politinių smūgių, kurių pasėkoje jaunas vyras Pietro Secchia greičiausia perims Italijos kompartijos vairą.

JSPEJA

Augštieji JAV kariai Kongresą privačiai įspėja, kad karo padėtis Korėjoje tęsis gana ilgą laikotarpį, nors ir būtų pasirašytos karo paliaubų sutartys. Taip pat ir JAV kariai iš ten bus atitraukti tik labai iš lėto.

Taip pat Pentagonas įspėja, kad nors karo paliaubos Korėjoje ir galinčios būti greit pasiektos, bet ligi tikrosios taikos Korėjos pusiausalyje dar yra tolimes kelias. Greičiausia raudonieji jokiū būdu nesuiks atiduoti nors dalį krašto, kurią nėra užėmę sąjungininkai.

ČIANGO PROBLEMA

Laukiama, kad raudonieji, už kautynių sustabdymą galį iš JAV pareikalauti nustoti remti Čiangą. Šito reikalavimo tikslas ne vien išrauti krislę iš raudonųjų akių. Šiuo reikalavimu būtų siekiama išsprasti pleišimą tarp JAV ir jos sąjungininkų. Sąjungininkai nebūtų laimingi, kad Tol. Rytų taika liktų pavojuje, Amerikai vedant dabartinę politiką Čiango atžvilgiu.

Nors JAV vyriausybės vadovai ir laukia stipraus spaudimo iš sąjungininkų pusės, bet tvirtina, kad prezidentas negalės pakeisti savo nusistatymo, nes Kongresas stovi už Čiangą.

AMERIKOS BALSŲ EUROPOS SKYRIAUŠ SUKAKTIS

Š. m. gegužės 15 d. suėjo lygiai metai, kaip Europoje pradėjo veikti lietuviškasis "Amerikos Balsas". Į Lietuvą transliacijas jis pradėjo istorinėje Steigiamojo Seimo sukakties dienoj. AB Europos skyriui vadovauja adv. Juozas Laučka ir plk. K. Grinius.

AB New Yorko lietuviškos tarnybos viršininku yra adv. Kostas Jurgėla o redaktoriumi Povilas Labanauskas. Pagal "Pasaulio Lietuvių Žinyną" čia dar dirba dr. V. Dambraiva,

Valerija Grigaitytė, rašytojas Antanas Vaičiulaitis, Leonardas Dambriūnas ir Barora Darlys-Drangelienė.

Kaip iš radio pranešimų matyti, New Yorko skyrius duoda dvi programas per dieną, o Europos skyrius — vieną. Jos dar po pora kartų per dieną ir pakartojamos.

PIRMASIS AUSTRALIJOS BEPILOTINIS LĒKTUVAS

Australijos Ministeris Pirmininkas Robert Menzies geg. 2 d. iškilmingai pakrikštijo ir paleido į orą pirmąjį Australijos bepilotinį sprausminį lėktuvą-robotą. Bepilotinis lėktuvas turi įrengimus ieškoti ir sunaikinti priešė lėktuvams.

Australijos Ministeris Pirmininkas taip pat stebėjo eksperimentinius ir naujos raketos modelio bandymus, skraidančio daugiau 2000 klm. į vandenį. Šioji raketa yra skirta priešė oro torpedų ar panašių iš žemės ar laivų valdomų priešė raketų naikiniui.

Bandymai buvo praversti pietų Australijos dykumoje, kuri prieina vandenyną tūkstančio mylių neapgyventu pakraščiu.

NENUSTEBINTŲ

Maskvos informuoti sluogsniai per daug nenustebtų, jeigu dabartinis Karo Ministerio pavaduotojas sovietų maršalas Jurgis Žukovas su ypatinga "taikos misija" atvyktų į Vašingtoną. Kaip žinoma, tuoj pat po II-jo pasaulinio karo Ike buvo artimuose santykiuose su Žukovu, kai jis buvo I-sis Beirno komendantas.

BIUDŽETINĒ AUKA

Kaip dabar atrodo, Navy siūlomas atominė energija varomas lėktuvnešis turės būti paliktas vėlesniam laikui, vien dėl biudžetinių samprotavimų.

GAMYBOS PAŽANGA

Boeing b-vė, kuri gamina B-47 sprausminius bombonešius milžinus, nors jie ir yra nepaprastai komplikuoti, po 300 vienėtu pagaminimo gamybos laiką sumažino tiek, kad šio milžino gamybai reikia mažiau darbo valandų, negu jų buvo reikalinga B-29 supertvirtovei pastatyti.

700 METŲ SUKAKTIS

Š. m. gegužės 8 d. Stockholmo miesto gyventojai stebėjo iškilmes, kuriose karalius Gustavas Adolfas VI-asis ir karalienė Leuzė pradėjo Stockholmo miesto 700 metų jubilėjaus minėjimo laikotarpį.

1253-tieji metai yra oficialiai skaitomi Stockholmo įsteigimo metai, kai šios šiaurinės šalies valdovas Biger Jarl suteikė miestui savivaldą.

Šia proga prisimintinas ir lietuviams svarbus įvykis. 1253 metais kitoje Baltijos jūros pusėje, Lietuvos žemėje, dviem metams praslinkus po Lietuvos krikšto, Mindaugas vainikuotas I-ju Lietuvos karalium, tuo pripažįstant Lietuvą kaip suverenę ir nepriklausomą valstybę. Tą faktą, kaip ypatingos reikšmės Lietuvai įvykį, pabrėžė šiemet vasario 16 dienos sveikinime Lietuviams ir Amerikos užsienių reikalų m-ris Dulles.

KARIO bendradarbio Balio Brazdžionio išleistuvės Anglijoje, jam išvykstant 1950 m. į JAV. Sėdi trečios iš kairės. Dabar jis gyvena Chicagoje, kur yra KARIO atstovu, ir žurnale veda skyrių "Karių gyvenimas".

NUTILĖ SAVANORIAI IR LIETUVIŠKA DAJNA...

Rašo Bal. Brazdžionis. Chicago III.

Saulėtoje Venezuelos žemėje, Maracay mieste, staigiai ir netikėtai atsiškyrė iš mūsų tarpo Nepriklausomos Lietuvos kovų dalyvis Juozas Žebrauskas, kilęs iš Mariampolės apskr., Igliaukos parapijos, gimęs 1900 m. kovo 19 d. Jis Lietuvos laisvės kovose buvo net 8 kartus sužeistas. Su jaunatvišku energingumu kovojo ir siejo savos šalies gerove. Tris kartus iš jos buvo išvykęs, bet šį jau trečią nebesulaukė grįžimo. Priglaudė jį svetimoji žemė, nes jautri širdis nebeatlaikė kasdienių rūpesčių. Maracay lietuviai iškilmingai palaidojo, apuošdami jo kapą gėlių vainikais. Atsisveikinimo žodžius tarė inž. V. Vencus, St. Aušrota, PLB-nės vardu.

Kovo mėn. 11 d. Waterbury, Lietuvos kūrėjas ir savanoris, kariuomenės kapitonas Ant. Grušeckas-Grušaitis po trumpos ligos apėdo šį pasaulį, kartu ir mūsų laisvės kovotojų gretas. Velionis gimęs 1895 m. spalio 20 d. Gruzdiškiuose, Raseinių aps. Lietuvos kariuomenėje išbuvo virš 20 metų ir pasitraukė tik užėjus rusams. Waterbury reišėsi lietuviškoje veikloje ir buvo vienas iš iniciatorių, steigiant LS "Ramovės" skyrų. Palaidotas Waterbury Kalvarijos kapinėse. Atsisveikinimo kalbas pasakė Ed. Vaitkevičius ir Vincas Šmulskštys.

Montrealį prieš kiek laiko mirė nelaimingame įvyky Vladas Zuperka. Apsinuodijęs dažų fabrike dujomis, nukrito nuo laiptų ir užsimušė. Jis buvo Lietuvos kariuomenės karys, dalyvavęs kovose už Lietuvos laisvę, kurį laiką buvo Dotnuvos viršaičiu. Kanadoje veiklus DLK Vytauto klubo narys. Lietuviai jo netekę liūdi.

Ką tik pasiekė žinia, kad balandžio mėn. 28 d. Mount Pleasantvile, 20 mylių nuo Sunbury, auto nelaimėje žuvo lakūnas Bernardas Jančis, vos 22 m. amžiaus. Jis tarnavo Andrews Air Force Base, Washington, D. C. Velionis buvo gimęs Sebastapoly, armijoje išbuvo 3 m. Palaidotas geg. 2 d. Pittstono šv. Kazimiero kapinėse.

Taip vienas po kito atsiskiria iš mūsų lietuviškų gretų brangūs Lietuvos ir Amerikos kariai lietuviai. Ilsėkitės garbingi kariai svetimose žemėse.

Su daina ir muzika JAV kariuomenėje

Lietuvų karį daina taip pat lydi ir šiandien, kur jis bebūtų. Kai kada ji nuaidi ir gausingose auditorijose, karių salėse ar fronto padangėse. Mes Lietuvos kareivėliai, žygis į Vilnių, Gaudžia Trimitai ir kitos dainos suvirpina ne vieno ir svetimtaučio ausį. Štai džiugu pasveikinti pagarsėjusį lietuvių karį Liudviką Stuką, kuris gražiu savo balsu iškilo Aliaskoje. Jis yra narys Elmendorf karių katalikų choro ir dažnai gieda solo per pamaldas. Anchoroge mieste vadovauja ir lietuvių šokėjų grupei. L. Stukas yra ir "Rūtos" ansamblio organizatorius. Ansamblio dalyviai linki L. Stukui sėkmės ir laukia sugrįžtant į savo eiles, taipgi linki sėkmingai reprezentuoti Lietuvos vardą JAV armijoje.

Aviacijos daliniuose yra labai pasižymėjęs lietuvis muzikas Jonas Jesulaitis, gimęs Coaldale, Pa. Mokinosi New Yorke, dalyvavo II pasauliniame kare 7th and 77 Infantry Division Bands. Jis lankėsi Pacifiko, Europos kraštuose, gavęs Bronze Star atžymėjimą. Nuo 1951 m. yra išrinktas į American Bandmaster's Association, Chief Warrant Officer, asistent director of the United States Air Force Band. Jo motutė gyvena atkeliavusi iš Škotijos Washington su dviem dukrom ir sūnumi.

Leonas Baltrušaitis Japonijoje domėjosi to krašto muzika ir dainomis, berods, ir viešai pasirodęs. Jis sako, kad japonų dainos ir muziką mažai kuo skiriasi nuo Europos.

Tikrai miela, kad lietuviai domisi savo ir kitų tautų meno lobiais.

Korėjoje baisu ir liūdna... ir atsižymėjimai

Karys Mišauskas iš Korėjos štai ką rašo iš savo pergyvenimų:

Naktis. Pro praviras atskiros palatos duris koridoriaus sienoje žaidžia lempelės šviesa. Prie baltos lovos sėdi palinkusi slaugė. Lietuvis karys kankinasi ligoje ir kartais plėšia tvarsčius nuo žaidžių, kad tik greičiau mirtų. Slaugė neduoda ir kovoja su

ligoniu. Jis ginčijasi, sielvartauja. Įdubusios ligo akys kartais prasi- veria ir šaukia: "Tėvą ir motiną sušaudė, du broliai partizanai žuvo. Atėjo vokiečiai. Vėl priespauda prasidėjo... Teko palikti ir dėdės namus: išvarė apkasų kasti. Varinėjo per visus Rytprusius, kaip žvėrys. Badavom... Mėnesiais Berlyne po bombomis... DP stovyklos, lyg gyvulių tvartai, kur net savigarbos jausmą beveik sunaikino..." Ir taip ištiesos tremtinio kelionės apmastymai, trukčiojamu žodžiu byra į svetimą palatos sieną; tas lietuvių skundas ir vargas mažai kam besuprantamas...

Kitas karys, Vytautas Eringis, kurio tėveliai gyvena Baltimorėje, tremtiniai, pasakoja: "Vakar, balandžio 11 d. (Korėjoje atsidūrėm čia suvargę ir nemiegoję, nes naktie s metu reikėjo sunkvežimiuose sėdėti ir saugoti traukinį Dabar esu apie 15 mylių nuo fronto linijų. Mūsų batalionas beveik vienoje vietoje palapinėse tarp dviejų kalnų, pilkame lauke, nematyti nei miesto nei kaimelio. Pereitą naktį ėjau sargybą, tai buvo galima matyti didžiausios pašvaistės, šaudė artilerija. Čia nakties metu gana pavojinga, ypač einant sargybą, nes tai ptamsu, kad nieko nematyti..."

Korėjoje kariai turi surinkti 40 taškų, kad galėtų apieisti frontą ir grįžti į JAV. Ateitis netikra: gavęs tik vieną tašką į pakaušį, tikrai po kelių dienų sugrįžta jau karte. Ką gi padarysi, karių likimas skaitomas valandomis, minutėmis.

Majoras Tomas Jurgelavičius yra atsižymėjęs už pavyzdingą tarnybą 40-je divizijoje Korėjoje ir apdovontas "Commendation Ribon". Seržantas Kulikauskas eina svarbias pareigas viename štabe, o pfc. A. Ivanauskas greitai grįš iš Korėjos į Detroit'ą. Neseniai iš Korėjos grįžo Aleksas Donevičius, kuris ištarnavo JAV kariuomenėje 20 metų. Buvo ir V. Vokietijoje, New Gvinėjoje, Panamoje ir kitur, eidamas policininko ir virėjo pareigas. Wizburge vedė tremtinę Sabaliauskaitę, o dabar apsistojo Town of Lake lietuvių kolonijoje. Aleksas Danevičius, veteranas, yra puskarininkio laipsnyje. Kariuomenės gyvenimu buvo visą laiką patenkintas.

Bronius Liogys, buvęs kurį laiką Korėjoje, sužeistas, bet dabar jau baigė tarnybą ir grįžo į Brooklyną.

Seržantas Juozas Judickas, išbuvo vienerius metus Korėjoje ir parvyko

PREZ. EISENHOWERIO ŽODŽIAI APIE LAISVĘ IR TAIKĄ

GINKLAS KARIO RANKOJ

Braido šaltis pamišusiais žingsniais.
Linksta mėnuo glėbyje naktų.
Tiktai tu — tu, kary, nepalinksi
Nei nuo šalčio, anei nuo audrų.

Nesustings kietos rankos prie ginklo,
Kai širdis — lyg Tėvynės dangus.
Mezga vėtros Europoje tinklą —
Tu ir vėtrose būsi narsus.

Ir šis vėjo įniršęs gaudimas —
Juk tavęs nepriverčia drebėt.
Tau jis primena kulų švilpimą
Ir pasako, kad reikia budėt.

Didžia laisve įpratom kvėpuoti.
Ir vergaut — nė nemanome mes!
Tau, kary, rankon ginklas paduotas,
Kad prabilūt už mūsų žemes.

Mezga vėtros Europoje tinklą
Ir rikiuoja patrankas sunkias.
Nepaleisi, kary, plieno ginklo —
Tau jį davė tauta į rankas.

Tau jį davė su didele meile,
Su širdim — laisvės vėjui gyva...
Žengia mūrai karių mūsų eilės: —
Amžiais laisve kvėpuos Lietuva!

J. Palionis

į Chicagą atostogų, paskui baigs tarnybą JAV, Camp Crowder.

Visa eilė vėl naujų Lietuvos vaikų išvyko į JAV kariuomenę, juos paminėsime sekančiuose "Kario" numeruose. Man labai būtų įdomu išgirsti pačių karių nuomonės, pasakojimai apie šių laikų karo baisybes bei nelaimes, todėl mieluosius karius, nuoširdžiai prašau, kai tik turit laiko parašyti "Kariui" ar man laiškų, atsilankę pas tėvelius — susitikime. Yra daug lietuvių karių kurie nebuvo "Kary" paminėti. Jie tikrai bus paminėti, jei tarp mūsų bus ryšys. Nei vienas lietuvis tenelieka be "Kario", ir jame kviečiami "Karių gyvenimo skyriuje" visi bendradarbiauti.

Su gegužės mėn. pabaiga su-eina daugiau keturių mėnesių, kaip prezidentas Eisenhoweris stovi Amerikos vyriausybės priešakyje.

Savo inauguracinėje kalboje prez. Eisenhoweris pasakė:

"Biaurėdamiesi karu kaip priemone prieš užmačias tų, kurie mums grąšo, mes laikome pirmąją valstybinės vadovybės pareiga sukurti galybę, kuri su laikytų agresijos pajėgas ir skatintų taikingą gyvenimą.."

Toliau prezidentas Eisenhoweris savo inauguracinėje kalboje pažymėjo:

"...mes niekad nemėginsime agresoriaus numaldyti vilingais ir piktais mainais, iškeičiant savo garbę už saugumą... Galų gale karių kuprinė nėra tokia sunki našta, kaip kalinio grandinės."

"...į savo valstybės pajėgumą ir saugumą mes žiūrime, kaip į patikėtą vertybę, į kurią sudėtos laisvųjų žmonių viltys visur."

Nemaža vietos užsienio politikai prezid. Eisenhoweris skyrė kalbėdamas apie krašto padėtį Amerikos kongrese vasario 2 dieną. Jisai pažymėjo, kad toji politika apima visą pasaulį. "Laisvė, kurią mes branginame Europoje, ir Amerikose, nesiskiria nuo laisvės, kuriai gresia pavojus Azijoje," priminė Eisenhoweris. Toliau jisai pabrėžė: "Mes niekad nesutiksime su kurios nors tautos pavergimu, kad tuo būdu sau pirkus kokių įsivaizduotų laimėjimų... Šioji vyriausybė nepripažįsta jokių pavergimą leidžiančių pasižadėjimų, praeityje padarytų slaptuose susitarimuose su užsienio vyriausybėmis, kurios leidžia tokį pavergimą."

Savo pranešimo kongresui gale prezidentas Eisenhoweris vasario antrą dieną pasakė:

"...laisvė lygiu iškalbingumu byloja tiek mūsų kaimynystėje, tiek ir rytinės Europos žmonių troškimuose ir kentėjimuose."

Prie Rytų Europos prezidentas Eisenhoweris grįžo ir ba-

landžio šešioliktą dieną, pasakydamas savo istorinę kalbą apie taiką. Pažymėjęs, kad tiesos išmėginimas yra paprastas ir kad įtikinti gali tik darbai, prezidentas davė šį klausimą:

"Ar Sovietų Sąjungos vadovybė yra pasiruošusi kitoms Europos Valstybes, leisti laisvai pasirinkti savo valdymosi formą ir teisę laisvai dėtis su kitomis valstybėmis į pasaulio bendruomenę, kuri vadovaujasi įstatymais." Prezidentas pareiškė, kad Europos "laisva bendruomenė ir pilna Rytų Europos valstybių nepriklausomybė galėtų reikšti galą dabartiniams nenatūraliam Europos padalinimui."

Toje pat kalboje, išdėstęs nusiginklavimo sąlygas, prezidentas Eisenhoweris priminė tebesančią sovietinės agresijos grėsmę ir pabrėžė:

"Tai laisvosios valstybės įkvėpė—ir tegul niekas tuo neabejoja — nepajudinamą įsitikinimą, kad tol, kol esama grėsmės laisvei, josios privalo, nepaisant jokių išlaidų, palikti ginkluotas, stiprias ir pasiruošusias bet kokias karo rizikai."

Čia tenka pažymėti, kad prezidentas Eisenhoweris yra palietęs ne tik Rytų Europą apskritai, bet yra susidūręs ir su Lietuvos klausimu konkrečiai. Lietuvos pasiuntinys Vašingtone Povilas Žadeikis dalyvavo prezidento Eisenhowerio inauguracijoje su kitų valstybių atstovais, o taip pat ir diplomatiniai priėmimo Baltuosiuose Rūmuose. Kovo 26 dieną prezidentas Eisenhoweris priėmė Amerikos Tarybos delegaciją, kuri įteikė ilgesnį raštą prašydama, kad Jungtinės Valstybės padėtų apginti lietuvių tautą nuo sunaikinimo ir kad paremtų pastangas išlaisvinti Lietuvą. Delegacijos nariai pareiškė, kad prezidentas Eisenhoweris pasidžiaugė savo pažintimis su lietuviais tremtiniais Europoje, kurie jam padarė geriausią įspūdį. Jisai pabrėžė, kad šie žmonės yra verti Amerikos paramos.

DERYBŲ SU MASKVA GALIMI VAISIAI

(Atkelta iš 101 psl.)

čiam Krekliui tiesiog nedalyvaujant. Komunistai gerai žino, kad demokratijos jų neužpuls, kad ne tik pačios Sovietų Sąjungos, bet ir jos satelitų sienos yra visai saugios. Dėl šitos priežasties būsimų derybų atmosfera negali būti palanki našiam darbui.

Paskutinių mėnesių Krekliaus pareiškimai buvo neva skirti draugiškumui ugdyti. Bet ar pasikeitė esmingai komunistų laikysena kad ir tose pačiose Korėjos paliaubų derybose? Komunistų sutikimas nenorinčius grįžti į komunistinį "rojų" belaisvius pavesti neitraliųjų komisijai prižiūrėti, — nėra savo esmėje jokia nuolaida, o tik suktaš manevras, kurio tikslas (jeigu pavyks) vis tiek tuos belaisvius sau pasiglemžti.

Tuo pat metu, kada į Vakarų pasaulį buvo paleisti taikingos nuotaikos šūkiu, Maskvoje leidžiamame "Komunistas", kur's pirmąja ideologiniuos klausimuos, buvo pasakyti du reikšmingi dalykai. Sovietų Sąjunga, girdi, niekadots neatsisakys paremti Afrikos ir Azijos tautas, kurios nori iš kolonizatorių išsivaduoti.

Vadinas, dabartinė padėtis Azijoje, kada komunistinė agresija vis plačiau ir plačiau pradedda reikštis, negali pasikeisti, net jeigu ir įvyktų derybos ir jeigu būtų kaž kokia ten sutartis pasirašyta. Komunistinė agresija ir ateityje, reikia manyti, bus vedama Azijos tautų rankomis ir krauju.

O dėl tų tautų Europoje, kurios pateko komunistų įtakon, tas laikraštis su pašaipa pareiškė: "Nejaugi kapitalistai mano, kad mes padėsime tų kraštų buržuaziniams elementams nugalėti komunistus?"

Visokiems kitiems pareiškimams, kuriuos daro komunistai, galim nepatikėti, bet šiam pareiškimui jau reikia tikėti. Tikrai, taip ir bus: komunistai neišleis iš savo nagų nei vienos tautos, kuri turėjo nelaimę jiems atekti.

Atiduotos ar parduotos, ar, pagaliau, perleistos praeitose su komunistais Jaltoje ir Potsdame derybose tautos šiuo tarpu laikomos jau "sutvarkytomis". Nei Lietuva su kitom Pabaltės tautom, nei Lenkija, nei Rumunija, nei Čekoslovakija bei Vengrija iš būsimųjų derybų negali sau gero susilaukti. Dabartinė aplinkybė jų likimo niekas nepalies.

Bet Vokietija? Reikia gi ją sujungti, reikia pradėti šokių tokių normalų gyvenimą. Kada komunistai kalba apie Vokietijos sujungimą, jie, žinoma, turi gavoje sujungtą komunistinę Vokietiją. Čia paminėtas laikraščio "Komunistas" pasisakymas mums įrodo, kad Kreklius su jokiais kitais pasiūlymais nesutiks.

Nei vienos žemės pėdos komunistai neišsizadės, nes niekas jų šiuo tarpu tai padaryti neprivers.

Žmonėms, kurie gyvena laisvai ir nemato tos didžiosios nelaimės, į kurią pateko komunistų pavergtos tautos, anų tautų likimas tiems žmonėms, dėja, ne daug rūpi. Komunistinės vergijos panaikinimu praktiškai niekas nesisieloja. Ir apie būsimas derybas diplomatai kalba visai neturėdami galvoje pavergtas tautas išvaduoti. Bet šiandien pasaulis taip tampriai surištas, kad negali į dvi dalis kruvinai perrėžtas pasilikti. Būsimos derybos kaip tik turėtų nors šiek tiek sumažinti dabar esančią įtampą.

Komunistai neturi jokio reikalo daryti nuo'aidas. Demokratinis pasaulis tiek daug nuolaidų komunistams padaręs, atrodo, nebeturi iš ko jau nusileisti. Tad būsimų derybų vaisiai gali būti ne tokie dideli, kokių laukiama.

Bet dabartinė situacija tokia paini, tokia nepakenčiama, kad vis tiek trokštama pamėginti derėtis. Ir jeigu derybos įvyks, tai ne su lengva širdžia demokratiųjų kraštų diplomatai atsisės prie derybų stalo. Jeigu būtų išspręsta nors pora mažesnės reikšmės klausimų — pastangas galėtume laikyti pateisinamas.

P. Trvds.

Čia tos švelnios rankelės...

(Atkelta iš 97 psl.)

pasisakė nuolatos girdinti tą melodią, kur tik senis ilgėliau užsikrapšto.

— Sekantį rytą, sekmadienį, suvažiavo pas ją broliai su šeimomis; atėjo pasirėdęs tėvas. Papyrusryčiavę, nuvažiavom į bažnyčią, kurios šventoriuje, kapuose, buvo įrikuotas ir mano motinos kapas. Iki sumos dar liko kelios minutės laiko, tad visi nuskubėjome prie brangaus kapo. Ir kai mes iš abiejų šonų prie jo suklaupėme, sesuo visu balsu emė raudoti:

Čia tos švelnios rankelės, ką mumi nešiojo;

Čia tos meilios akelės, ką mumi dabojo!...

— Maniau, kad mano širdis plis. Verkiau, kaip niekad nebuvau verkęs. Man vaidenosi, jog aš vienas tesu kaltas, kad tos švelnios rankelės ir meilios akelės čia, giliai po mūsų, jas apraudančiųjų, kelias...

— Jau daug kartų aš ją sapnavau; tokią meilią, gerutę, šypsančią. O nubudęs prisimindavau savo kalnę iki smulkmenų išnaujo. Jei aš būčiau buvęs geras vaikas, mano motina gal dar ir šiandien būtų gyvensi. Argi 75 metai yra jau toks ilgas moters amžius?

Skirgaila vėl nususuko ir priglaudė kaktą prie žolės.

— Tik jau nesigėdyk ašarų, — tariau jam. — Skausmo ašara yra tyriausias lašas žemėje. Kas įvyko — įvyko; nebepataisysi. Visi daro klaidas, tik apgaili retas. Tavo taip atvirai papasakota istorija bus gera pamoka visiems, kas savo pareigų motinai bent per nagą nedatraukia.

Man atrodo, kad tą dieną mudu su draugu nei kiek nepasilsėjome. O darbe, mašinoms nuolatos ūžiant, ilgai skambėjo mano ausyse Skirgailos žodžiai: "Jei aš būčiau buvęs geras vaikas, mano motina gal da rir šiandien būtų gyvensi."

Jauniausia lietuvių kolonija "Kengūrų žemėje" jau nuo 1948 metų turi savo laikraštį

"AUSTRALIJOS LIETUVIŲ"

kuriame plačiai informuojama apie šios kolonijos lietuvių gyvenimą. Kaina 5 dol. metams — galima siųsti g. pinigais laiškuose.

"Australijos Lietuvio" leidykla leidžia ir priima spausdinti knygas. Mūsų išleistos knygos be varžymų pasiekia visų kontinentų lietuvius ir yra pigios — prieinamos kiekvienam tautiečiui.

Adresas: "AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. (Australia).

ATSIŠAUKIMAS VASARIO 16-SIOS GIMNAZIJOS REIKALU

Vasario 16 Gimnazija pradeda ketvirtuosius mokslo metus. Pasaulio lietuviai, kurių aukomis ji išlaikoma, gali didžiuotis. Reta tauta tremtyje pasirodė tokia sąmoninga, kad taip, kaip mes, giliai įvertintų tautinio švietimo reikšmę, ir tokia solidari ir organizuota, kad pajėgtų pastoviai telkti lėšas gimnazijai išlaikyti.

Šiais metais Jūs mokslinate ir ap rūpinate Vasario 16 Gimnazijoje šimtą septyniolika vaikų, kad su laiku tas jaunimas, tvirtas dvasia ir kūnu, stotų į darbą už Lietuvą, mūsų Tėvynę.

Aplinkybės dabar verčia susirūpinti gimnazijai pastoge.

Dabartinės patalpos kareivinėse, ei-

VLIK'AS KONSOLIDUOJASI

ELTA praneša iš Vokietijos, kad Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas VLIKas nutarė savo sudėtinai priimti Mažosios Lietuvos rezistentų atstovus. Ligi šiol VLIKą sudarė tiksliai pagrindinės Didžiosios Lietuvos politinės partijos ir okupacijos metu susikūrę rezistencijos sąjūdžiai.

ELTA taipgi praneša, kad netrukus vyks nauji pasitarimai su Lietuvos diplomatų kolegijos pirmininku Stasiu Lozoraičiu tikslu nustatyti vieną Lietuvos laisvinamųjų veiksmų užsienio politikos liniją ir programą.

VLIKas pritarė Amerikos Lietuvių Tarybos veiksmui ir Kongreso nario Kerseno iškeltai rezoliucijai paskirti Kongreso komisiją, kuri ištirtų Maskvos smurto prieš Lietuvą aplinkybes ir viską dokumentuotų.

NAUDINGAS LIETUVAI LEIDINYS

Amerikos Lietuvių Informacijos Centras išleido jau 5-ją laidą anglų kalba knygos "Lietuvos kova už laisvę". Knygos autorius Harrison yra buvęs britų vicekonsulas Kaune ir Vilniuje. Knyga laikoma viena iš geriausių iki šiol pasirodžiusių leidinių Lietuvos bylos klausimu. Autorius, gerai pažįstas Lietuvą ir jos reikalus, pateikia medžiagą bešališkai, tiksliai ir lengvu stiliumi. Knyga skiriama anglų kalba kalbančiam pasauliui. Ji daug pasitarnavo amerikiečius supažindinti su Lietuvos byla.

lę metų netaisytos, yra tokios prastos ir ankštos, kad būtų žala jose toliau vaikus laikyti. Netikama gimnazijai ir pati vieta. Antra vertus, atsikurianti vokiečių armija kiekvienu metu gali kareivinių pareikalauti sau ir gimnazija visai netektų pastogės. Dėl pastarosios priežasties nebūtų tat prasmės dabartinių patalpų remontuoti, nes reikėtų išleisti daug pinigų, nežinant, kaip ilgai tektų tomis patalpomis naudotis.

Mūsų visos pastangos gauti iš vokiečių tinkamesnes gimnazijai patalpas buvo bergždžios. Kad trejų metų gimnazijos darbas ir Jūsų aukos nebūtų veltui, išeitis tebuvo arba patiem gimnaziją statyti arba įsigyti jau gatavus namus. Jei ir būtų mūsų tarpe galvojančių, kad gimnazija su laiku turės užsidaryti, toks pastatas visuomet būtų panaudotinas ir kitiems naudingiems reikalams, pav., lietuvių senelių ir invalidų prieglaudai, kaip kad turi įsirengę latviai, ar pan. Ir Lietuvos valstybei atsikūrus, tas turtas jai būtų naudingas.

Ilgai jieškojus, pagaliau pavyko rasti gimnazijai ir bendrabučiui tinkamus rūmus prie Mannheimo — Heidelbergo. Kadangi jie yra ne paties miesto ribose, tai ir eventualaus karo atveju mažiau pavojaus, kad jie nukentėtų. Namai kaštuoja 200.000 markių ir apie 100.000 markių reikalinga jų remontui ir pertvarkymui. Taigi, iš viso 300.000 markių arba 75.000 dolerių, kuriuos mums reikia metų bėgyje sumokėti. Namų pirkimo sutartis jau pasirašyta. Turint galvoje, kad naujos gimnazijos pastatymas kaštuotų per vieną milijoną markių, kaina, palyginant, nėra didelė.

T A U T I E Č I A I ! Mes kviečiame Jus į šią didelę talką. Mes prašome visų lietuviškų organizacijų paramos. Vasario 16 Gimnaziją sukūrę, pasiryžę ją išlaikyti, nesustokime pusiaukelėje. Sutelkime reikalingas lėšas ir baikime tą lietuviybės paminklą, kuris visam pasauliui liudys mūsų tvirtą tikėjimą į šviesią Lietuvos ateitį, kuriai mes dirbame ir ruošiamės.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba
Pr. Zundė, E. Simonaitis, J. Lukošius,
A. Venclauskas, E. Žalius

KARALIAUS MINDAUGO VAINIKAVIMO 700 METŲ SUKAKTIES IŠKILMĖS WASHINGTONE

Visose Amerikos lietuvių kolonijose jaučiamas didelis sujudimas, besiruošiant įvykstančioms š. m. birželio 20 ir 21 dienomis pirmojo Lietuvos karaliaus Mindaugo vainikavimosi 700 metų sukaktuvinėms iškilmėms Washingtone, kurias organizuoja Lietuvių Tautinė Sąjunga. Šiuo metu Sąjungos pareigūnai važinėja po kolonijas, sako kalbas, aiškina tų svarbių iškilmų programą. Visuomenė be įsitikinimų skirtumo šių istorinių iškilmų ruošimui gyvai pritaria ir gausiai aukoja būsimoms išlaidoms padengti.

Iškilmų organizavimo darbą atsidėję dirba ALTS pirmininkas Ant. Lapinskas ir Ant. Oliš, talkininkaujant J. Valaičiui ir kitiems veikėjams. Numatoma plati ir įvairi programa. Talkininkauja dailininkai ir kiti menininkai. Į šį lietuvių sąskridį Washingtone vyksta ir Čiurlionio ansamblis iš Clevelando pilname sąstata. Jis atliks dainų programą bankete, kur dalyvaus daugiau 200 kongresmanų ir senatorių, taip pat duos atskirą koncertą ir giedos Katedroj per pamaldas.

GRĮŽTA IŠ KORĖJOS LIETUVIAI KARIAI

Mūsų Korėjos korespondentas V. P. informuoja, kad cpl. Vytautas Gobiūzas š. m. balandžio 6 d. ir pfc. Adakris Ivanauskas balandžio 12 d., atlikę karinę tarnybą Korėjoje, iš Pusanos išvyko Amerikos link.

V. Gobiūzas tarnavo uostų statybos inžinierijos daliny ir dirbo prie pakrančių tvirtinimo. Laisvalaikį praleisdavo su skautais, kur būdavo mielai laukiamas svečias. Jis grįžta pas tėvus į Brooklyną.

A. Ivanauskas Korėjoje garbingai nešė sunkią sargybų naštą. Augštesniųjų karinių pareigūnų buvo kitiems kariams statomas pareigingumo pavyzdžiu. Laisvalaikį jis skyrė Lietuvių Karių Ryšio Centrai Tolimuose Rytuose, buvo to Centro pirmininku. Grįžta į Detroitą pas savo žmoną ir mažutę dukrelę.

K A R I O PARENGIMAS

žurnalo KARYS štabas yra numatęs pirmąjį šiais metais parengimą gegužinė suroošti Great Neck'e pas Kasmochių liepos mėn. 12 dieną.

L. S. Ramovės New Yorko skyriaus valdyba, remdamosi KARIO Nr. 4-me paskelbtu L. S. Ramovės Centro Valdybos atsišaukimu, pasižadėjo visokeriopa šį žurnalo parengimą remti.

NAUJOS KNYGOS

GYVAČIŲ LIZDAS KNYGŲ RINKOJE

Francois Mauriac: GYVAČIŲ LIZDAS. Romanas, 282 psl., kaina \$2.60. Vertė Jurgis Griška. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Ši knyga yra vienas žymiausių F. Mauriaco kūrinių, už kuriuos jis gavo pereinų metų Nobelio literatūros premiją. Šiame romane autorius meistriskai vaizduoja neapykanta, šykštumu ir žemomis aistromis pritvinkusia širdimi žmogų, iškeldamas aikštėn užnuodintą dvasios paslaptis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI Nobelio premijos laureato **W. S. Reymont Kaimiečiai**, I tomas, 352 puslapiai, kaina \$3.00, tiražas tik 750 egz. Išleido: "Nemunas" 3153 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Sukrauta J. Karvelio prekyboje: 3249 S. Halsted St., Chicago 1, Ill.

Šis garsus veikalas išverstas į visas kultūringų tautų kalbas ir kai kuriuose kraštuose susilaukė net 43-čią laidą.

Šį premijuotą Nobelio premijos veikalą Nepr. Lietuvoje buvo išleidęs "Sakalas" ir vienu metų laikotarpyje visa laida buvo išsemta.

Sabik - Vogulov, RAUDONASIS SIAUBAS nugalėjo Vokietijoje. Vertė A. V. Išleido "Dobilas" Chicagoje. 103 psl., kaina 1 dol. 25 ct. Sovietų Armijos karininko, praėjusio kelią nuo Stalingrado iki Berlyno, atsiminimai, piešiantieji žvėriškai brutalią vaizdą, kokį atnešė bolševikai okupuotą Vokietiją. Knygutė gaunama šiuo adresu: E. Vilutis, 3736 Pulaski St., E. Chicago, Ind.

Stasius Budavas, LORETA. Mergaitės likimo romanas. Antroji peržiūrėta laida. Išleido Europos Lietuvių leidykla BENDRIJA. Viršelis Kazimiero Dargio. Spaudė NIDOS spaustuvė Londone 1952 metais. 172 psl., JAV pardavinėjama po 1 dol. 80 ct. — Romanas įdomus ir patrauklus, šalia meilės intrigos paizduojantis ir nepriklausomos Lietuvos ekonomiškai ir kultūriškai kylantį gyvenimą. Suinteresuotieji gali užsisakyti, siųsdami pinigus KARIO adresu.

SANTARVĖ, 1953 m. balandžio-gegužės mėn. Nr. 3 (8). Rezistencinis visuomeniniu ir kultūros reikalų žurnalas. Redaktorius F. Neveravičius. Redakcinį sambūrį sudaro: Dr. J. Greimas, K. Drunga, B. Raila, H. Zemelis, S. Zymantas. Leidžia Lietuvos Rezistencinės Santarvės Infor-

macijos Biūras. Šio numerio 48 puslapiuose telpa daug įdomių politinio, visuomeninio, informacinio ir kultūrinio pobūdžio straipsnių. Skaitytojo dėmesį ypač patraukia prof. M. Biržiškos straipsnis "Okupuotos Lietuvos reikalai".

LIETUVA, Politikos žurnalas, 1953 m. sausio mėn. Nr. v. Apimtis 96 psl., kaina 50 ct. Šiame numery rašo: S. Sužiedėlis — Vasario 16-tosios istorinės atramos, prof. Steponas Kolupaila — Vandens ūkis, Vaclovas Biržiška — Laikiniosios "vyriausybės", A. Rukuiža — Nederlingų plotų išnaudojimas, dr. Bronius Nemickas — Tarptautinių nusikaltimų kodeksas ir Vladas Juodeika — Žemės valdymo klausimu. Toliau seka apžvalginiai straipsniai ir dokumentai bei

knygų skyrius. Iš apžvalginių ypatingo dėmesio vertas V. Vaitiekūno straipsnis apie V. Sidzikauską jo 60 metų sukakties proga.

VARPAS, Lietuvių Demokratų Partijos 50 metų ir Varpo 65 metų sukaktims paminėti. 65 leidimo metai. 1953 m. 1 nr. 112 psl., kaina 1 dol. Turinyje: dr. J. Pajaujis — Dėl tautos ir laisvės, B. Almantas — Vidurinėsios lietuvių politinės srovės kelias, M. M. — L. V. L. S-ga Lietuvos išlaisvinimo kovoje, A. Devenienė — Tarptautinė Valstiečių S-ga I. P. U., dr. J. Šaulys — Mano kelias varpininkų gretose, M. Mackevičius — Lietuvos išlaisvinimo veiksnių teisinė ir politinė padėtis, dr. V. Butrimas — Mūsų švietimo praeitis ir ateitis, V. Kavolis — Komunizmas, Lietuvos jaunimas ir mes, H. Blazas — Pasaulėžiūra ir ideologija politikoje, pabaiškoje — Žemės reformos pradininkai ir Laisvinimo baruose.

Keletas neseniai pasirodžiusių karinės reikšmės knygų

1. The Armor of Organization. Autorius Alvin Brown. 597 psl. Ginkluotų pajėgų organizacija ir naudojamų metodų tyrimas. Išleista The Hibbert Printing Company, New York. \$5.50.

2. The Armenian American in World War II. Autorius James H. Tashjian. 511 psl. Išleista The Hairenik Association, Boston. \$6.00.

3. History of the German General Staff. 1657-1945. Autorius Walter Goerlitz. Versta iš vokiečių kalbos psl. Išleista Frederick A. Praeger, New Yorke. \$7.50.

4. The Amazing Mr. Doolittle. Gen. James H. Doolittle biografija. Autorius Quentin Reynolds. 313 psl. Išleista Appleton-Century-Crofts, New York. \$3.95.

5. The Eagle and the Rock. Autorius Frances Winwar. 384 psl. Istorinė novelė, greičiau romantiška Napoleono biografija. Išleista Harper & Bros., New York. \$3.95.

6. March or Die. Autorius Howard Swigett. Iliustruota Svetimšalių Legiono istorija. 239 psl. Išleista G. P. Putnam's Sons. \$3.75.

7. Broadax and Bayonet. JAV armijos vaidmuo šiaurės Vakarų išsi-

vystymo 1815-1860. Autorius Francis Paul Prucha. Iliustruota, 263 psl. Išleista State Historical Society of Wisconsin, Madison. \$4.00.

8. The History of the French First Army. Autorius Maršalas De Latre de Tassigny. Įžanga Gen. Eisenhower ir įvertinimas kpt. B. H. Liddell Hart. Iliustruota, 532 psl. Išleista The Macmillan Company, New York. \$9.50.

9. Back Down the Ridge. Autorius W. L. White. Sanitarijos personalas Korėjoje. 183 psl. Išleista Harcourt, Brace & Co., New York. \$3.00.

10. I Joined the Russians. Vokiečio lakūno belaisvio dienoraštis apie komunizmo gundymus. Autorius Heinrich von Einsiedel. Versta iš vokiečių kalbos. Iliustruota. 306 psl. Išleista Yale University Press, New Haven. \$4.00.

11. Stilwell's Mission to China. J. A. V. armija Antrajam Pasauliniam Kare — Kinija, Burma, Indijos teatras. Autoriai: Charles F. Romanus ir Riley Sunderland. 441 psl. Iliustruota. Išleista U. S. Government Printing Office, Wascington, D. C. \$5.00.

Z. R.

MARGIEJI LAIŠKELIAI KARIUI

Laiškas iš Romos

Kun. Ad. Pupšys iš Romos, atsiųsdamas metinę KARIO prenumeratą, rašo:

"Mielas KARY,

Nors jau keleri metai nuriedėjo praeitin, kaip apleidau karių gretas arba, teisingiau pasakius, jas pakeičiau į Kristaus karių eiles, bet karių pasišventimas dėl kitų ir pats jų organas KARYS liko man artimas ir mielas. Džiaugiuos, kad jis pajėgia apjungti nors dalį buvusių ir esančių karių, nes visus surišti pasiaukojančia kario dvasia neįmanoma: — dalis kaujasi gimtosios tėviškės erdvėje, o kita dalis neša sunkų gyvenimo jungą Rusijos gilumoje, kurių pasiekti KARIUI nėra galimybių.

Linkiu sėkmės ir nenuilstamai dirbti, kad lietuviai karys vėl galėtų pajusti esąs savos tėviškės sargyboje.

Telaimina Aukščiausias karius ir KARIO užsibrėžtus darbus!

Su pagarba

Kun. Pupšys".

Roma, 1953.IV.26.

Mielas KARY,

Siunčiu Tau 4 dol. Money Order, linkėdamas geros sėkmės ir ryžtingo kelio kovoti iki pergalės, kol mūsų Tėvynėj suskambės laisvės varpai.

Buvęs karys

j. p. A. Garbaš

...Jūsų žurnalas yra lyg druska, kuri palaiko nuo gedimo, duoda naujų jėgų siekti to, ko visas pasaulis taip labai laukia. Skaitydamas KARI prisimenu visas savanorių kovas ir pergyvenimus... Lietuviškoje dvasioje redaguojamas žurnalas primena man, kad esu gimęs lietuviu, Lietuvos duona augintas, jos papročiais auklėtas ir jos didvyrių — kunigaikščių bei karių — dvasioje stiprintas. Gyvendamas vienas tarp svetimų jaučiuosi garbingas, galėdamas save ir savo kenčiančią tautą reprezentuoti svetimųjų tarpe. Prisipažindamas esąs lietuvis, aš įgyju naujų draugų savajam kraštui, įgyju naujų simpatijų bei užuojautos kenčiančiai mūsų tautai...

JAV karys Juozas Mickūnas
1953. IV. 7.

Gerbiamas KARIO Redaktorium,

Tik ką grįžęs iš namų, kur praleidau 10 dienų, radau Jūsų atvirutę... Tuo tarpu negaliu išsiųsti daugiau prenumeratos sumos... Labai gražu, kad dar ir dovanas skirate, kurie užsimoka prenumeratas.

Linkiu Jūsų redaguojamam KARIO žurnalui kuo geriausios kloties, kad jis apjungtų visus Lietuvos karius. Nesvarbu, ar jie kariavo prieš keliasdešimt metų, ar dabar kariauja ar dar kariaus dėl pavergtos tėvynės išlaisvinimo.

Su pagarba

Pvt. Juozas Mickūnas, jr.
Camp Pickett, 1953. IV. 24.

Gerb. KARIO Redakcija!

Siunčiu Kario prenumeratą už 1953 m. 4 dol. ir 2 dol. Kario paramai... Linkiu daug laimės redaktoriui ir visam Kario štabui.

Tariu širdingą ačiū už knygą MEDINIS ARKLYS, kuri man labai patinka.

Su pagarba
1919-1922 m. m. savanoris-kūrėjas
Ferdinandas Valentukevičius
Nashua, N. H., 1953.V.17.

Prof. K. Pakštas iš Pittsburgh, Pa.
rašo:

"Gerbiemieji,

šiame laiške siunčiu čekį \$4.00, atsilgindamas skolą ir nuoširdžiai pri-tardamas Tamstų darbui ir pasišven-timui.

Kazys Pakštas".

Pittsburgh, 1953.V.8.

Gerb. KARY!

Siunčiu Tau 8 dol. už 1953 metus. Kas perdaug, tebūnie Tavo stiprėjimui.

Zigmas Judžentis

Kanada, 1953.V.1.

Gerb. KARIO Redakcija,

šiuo laiškučiu siunčiu gilią padėką už knygą MEDINIS ARKLYS ir kar-tu 4 dol. už 1953 metų KARIO pre-numeratą, o 1 dol., idant KARYS ga-lėtų lankyti visas lietuviškas šeimas, nesvarbu kur jos bebūtų.

Su pagarba

VI. Gedmintas
Worcester, 1953.IV.22.

IR KARIUI MALONĖKITE SKIRTI TRUPUTĮ DĖMESIO

Tarp daugelio pavasarinių reikalų, Mieli Skaitytojai, nepamirškite KARIO. Prisiminkite ir jį, bent tiek, kiek Jūsų kaip prenumeratorių įsipareigojimai jį liečia. KARYS kas mėnesį reguliariai privalo aplankyti savo skaitytojus. Kad jo žygis būtų tvirtas, jo gyslomis žaliasis kraujas nuolat turi tekėti. Gi šiuo metu pradama jausti jo sumažėjimas. Ir tik dėl to, kad ligi šiol tik trečdalis skaitytojų yra atlikęs savo pareigą — susimokėjęs šių metų prenumeratą. Du trečdaliai skaitytojų, nors jų dauguma gavo ir mūsų dovaną knygą MEDINIS ARKLYS, dar vis neprisiruošia tos būtinos pareigos atlikti. Maloniai prašome visus paskubėti tos pareigos atlikimą.

Iš tų visų skaitytojų, kurie gavo su mūsų lydraščiu minėtą knygą dovanų, bus laukiama nekeičiant sąlygų šių metų prenumeratos atsiėmimo ligi birželio mėn. pabaigos. Kas ligi to laiko neatsiteis, už gautą knygą privalės mokėti atskirai.

Tiems mieliems skaitytojams, kurie savo pareigą yra atlikę, reiškia-me nuoširdžią padėką. Dėkingi esame ypatingai tiems, kurie, stiprin-dami savo gražiais laiškais KARIO dvasią, nepamiršta ir priedo, kai kurie ir stamboko. Per paskutinį mėnesį KARIUI paramos atsiuntė šie skaitytojai:

St. Gudas iš Brooklyno	\$10.00
J. Ginkus iš Brooklyno	\$5.00
Zig. Judžentis iš Kanados	\$4.00
Ern. Bliudnikas iš Brockton, Mass	\$2.00
Kumpikas iš Brooklyno	\$2.00
F. Valentukevičius iš Nashua, N. H.	\$2.00
J. Atkočius iš Ozone Park, N. Y.	\$1.00
R. B. iš Brooklyno	\$1.00
J. Andrikonis iš Buckland, Conn.	\$1.00
Br. Bajerčius iš S. Boston, Mass.	\$1.00
VI. Bartninkas iš Kanados	\$1.00
J. Čėsna iš Chicagos	\$1.00
B. Dapkus iš Westfield, Mass.	\$1.00
VI. Gedmintas iš Worcester, Mass.	\$1.00
P. Gumbinas iš Kanados	\$1.00
J. Jankus iš Brooklyno	\$1.00
V. Jautokas iš Chicagos	\$1.00
O. Jankutė iš Chicagos	\$1.00
F. Jurevičius iš Kenosha, Wis.	\$1.00
Br. Mozūras iš Kandos	\$1.00
M. Klikna iš Chicagos	\$1.00
Jul. Susmaras iš Chicagos	\$1.00

Visiems atsiuntusiems paramos nuoširdžiai dėkingas KARYS,
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

KUPRINĖS PABIROS

PAVASARIO LINKSMYBĖS

1953 metai

Kai saulelė vėl atkrodama budino svieta
Ir, karštos taikos triūsus pargriaudama, juokės.
Ginklų pramonės vėl didžius užsakymus gavo,
Ir taksų numušimas vėl mums į nieką pavirto...
Tuoj laukus atomų spinduliai varkšlendamai glostė,
Ir daineles taikingas Maskvos lakštingala suokė.
Vakarai su draugais visais atsibudino džiaugtis
Ir jau rengėsi numest sunkią šarvuotą skrandą.
Vislab, kas Korėjos bjaurybėj murkdėsi keikdams,
Vislab, kas New Yorko dugne gyvendams peržiemavojo,
Ar po kompartijos keru per žiemą buvo tūnojęs,
Vislab tuoj pulkais išlindo Malenkovą sveikint...
Progresyviai visokie, lyg kurmiai, tą šilumą gyrė,
Lyg musės, vabalai ir uodai su kaimene blusų
Mus jau pykint vėl pulkais susirinko,
Ir "ponus" taip, kaip DP, igelt išsižiojo.
Štai, ir Bitins jau šeimyną savo išjudint
Ir prie darbo siųst bei ką pelnyt neužmiršo.
Tuoj pulkai jų pro plyšius išlįsti pagavo,
Ir lakstydami ant "steičiaus" žaisti pradėjo.
O vorai jų, kampuos sėdėdami, vėl planus audė
Ir medžiot rublius tyloms slampinėdami rengės.
Bet ir Maskvos meška šokinėdama džiaugės
Ir suplėšyt ką tylomis į Korėją traukė.

Ale dyvai kokie, nei viens iš didžiųjų ponų
Mūs vyrų užmuštų ir visaip nukankintų
Nei per radarą anksčiau nelaisvėj nepastebėjo...
Ak, šlovings Dieve, kaip dyvins tavo sutaikymams!
Kad mūs biednų sūnų žudikai niekingi
UN palociuose, aure, taikingai susisėdę
Prie "dringso" gardaus podraug sapnuodami knarkia...
Ir tu, taikos paukšteli miels, pas mus nesirodai,
Ir taip jau, kaip mes, mele pasislėpęs sau lindai.
Ir tiktai glupas vilties muses sapnuodamas gaudai.
O štai, kad mes vėl linksmi pavasarį švenčiam
Ir darbus "faktoriuos" ir ant laukų jau dirbt pasitaisom,
Tuoj ir tu nutvėręs patrankos vamzdį
Ir kitokiais balsais ir dejavimų garsais
Ragini mus pasidžiaugt ir mūsų lengvini darbus...
Tu, niekings žmogau, mokinkis čia pasikakint,
Kad tau kartais tropijas skūpiai prisilakti.
Į vergus žiūrėk! Milijonai Sibire nei plutos ten negauna,
O dažną, stokojant jėgų, NKVD dalgis nugnybia...
Juk ir jie kasmet namus pamatyt dar geidžia,
Kūdą vis ir alkstantį pavasarį randa...

Taip graudžiai besijuokiant, štai, užims pasikėlė
Ir USA erelis didingai pasirodė.
Duok, Dieve miels, kad jo kalba garsinga
Visus šliužus ir meškas raudonąsias
Iš mūs gimtų namų dar šį pavasarį išgintų...

Bent kiek duonelaitiškai išraitė **Dagiliukas**

ARMIJA IR BEZDŽIONĖS...

Iki šiol mes žinojome, kad vyrai merginoms mėgsta iškirsti visokių pokštų: ar tai svirno duris naktį smala ištepa, ar tai skardinę iš šulinio iškėlę, ir pieną išgėrę, į pastarąją rūtų pridėda ir vėl vandenin nuleidžia, ar vasarą besimaudančioms, kur per rugius slapčiomis prisėlinę, jų drabužius paslepia...

Neteko girdėti, kad panašius išraitimus sugalvotų vyrams moteriškoji giminė. O, štai, dabar mums vienas vyras iš armijos rašo: "...tarp kitko, mes dabar gyvename Panamos džiunglėse. Mus tyko daugybė vsokių plėšriųjų žvėrių, gyvačių ir šliužų. Iš mūs be pertraukos kvatojasi tūkstančiai bezdžionių..."

Antai, vieną dieną nuėjome išsimaudyti. Kiek pasipūškinę išlipame iš upės į krantą ir... vienas karys neranda savo drabužių. Nustebę žiūrime, ugi didžiulė bezdžionė tuos drabužius belaikanti savo glėbyje, augštai medyje. Ilgai vargo vyrukas, kol tą lamą prisišnekino, kad ji numestų jam žemyn karinę uniformą ir baltinius..."

"Vienas mūsų prisijaukino bezdžionę palapinėn. Grįžtame kartą iš sargybos, ugi, tas vyrukas žiūri, kad slapčia atsilankiusi palapinėn bezdžionė priteršusi jo gražiai paklotą lovą..."

Žinoma, mes nenustatėme ar tuos pokštus iškirto vyriškoji ar moteriškoji giminė... Bet vis dėlto bezdžionė..."
Alg. Gdr.

NARSUSIS PULKININKAS

Tai nutiko Pirmojo pasaulinio karo metu Rusijoje. Vieną rytą vienoje kariuomenės stovykloje senukas pulkininkas rezervistas vykdė rytinį apsiprausimą. Jam patarnavo du pasiuntiniai - kareiviai. Pulkininkas, išlengvo rengdamasis, tiems vyrukams išdidžiai pasakojo savo prisiminimus iš rusų - japonų karo Mandžiūrijoje.

"Koks čia dabar karas, vaikai! Ot aš kada kariau, tai buvau narsus vyras. Žinote, tada buvau dar jaunas ir vadovavau kuopai. Atakuojame, žinote, kartą tokią pasiutusią įtvirtintą augštumą, o japonai nesitraukia, ir gana. Tada aš išsitraukiau kardą ir, iškėlęs dešinėj rankoj, sušukau: pirmyn, vyrai, už tėvelį carą, už motiną Rusiją!... Tuo tarpu kad duos man per tą ranką atlėkęs japonų artilerijos sviedinys... Ir nukirto... Tada aš greitai sučiupau kardą kairiąja ranka ir vėl pirmyn. Po valandėlės kitas sviedinys nukerta man kairę koją... Bet aš vistiek, kardu pasiramsčiuodamas, nuvedžiau kuopą atakon, ir augštuma buvo garbingai paimta šturmu..."

Abu vyrukai žiūrėjo akis išplėtę į savo pulkininką, vienbalsiai patvirtindami jo nepaprastą narsumą.

Pulkininkui nuėjus prie stalo pusryčių, vienas pasiuntinių tarė draugui:

— Klausyk, Vanka, kaip čia gali būti? Juk mūsų pulkininkas turi abi rankas ir kojas?

— Ką čia mums daug galvas laužyti, Sergiejau. Jeigu vadas sako, tai, matyt, teisybė..."

J. M. K.

Iš vakariečių humoro

Naikintuvo vadas: —

— Sustabdyt laivą! Priešo povandeninis biesas palindo po mumis!

Artilerijos karininkas:

— Tuoj leidžiame gilumines bombas!

Vadas: —

— Dar negalima! Pirmiausia turime nuleisti narą su propogandiniais lapeliais...

— Ar žinai, kodėl kariuomenėje nevartoja medžioklinių šautuvų?

— Turbūt pulko vadas nenori leidimo iš policijos prašyti, — atsako jaunas kareivis.

— Pasakyk, Anuprai, kodėl mūsų žemė yra apvali?

— Šito, tamsta skyrininke, aš nepastebėjau...

Šokiuose

Jonas: — Brangioji, kol aš tavęs nepažinau, mano gyvenimas buvo tuščias kaip Sacharos dykuma...

Stasė: — Taip, tai štai kodėl tu šoki tango kaip tikras kupranugaris.

**SKAITYTOJUS KVIEČIAME
IŠIGYTI ŠIAS VERTINGAS
KNYGAS**

Rašant KARIO adresu, galima išigyti šias knygas:

1. J. Petraitis, LAISVĖ GINANT, I-mas tomas, kaina..... \$2.00
2. J. Petraitis, KAIP JIE MUS SUŠAUDĖ \$1.80
3. M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELAS, I-mas tomas \$3.00
4. M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS, II-ras tomas \$3.00
5. Stasius Būdavas, LORETA, Mergaitės likimo romanai \$1.80
6. M. Vaitkus, ČIRIKSAS SIAUBE, Nevelė \$1.00
7. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, pasakos vaikams \$1.00
8. Vytė Nemunėlis ir Vyt. Augustinas, PO TĖVYNĖS DANGUM, iliustruota apsakaitė ir foto vaizdai \$2.00

Šios visos knygos yra vertingos suaugusiems, jaunimui ar mažiesiems. Siųskite užsakymus šiuo adresu:

K A R Y S
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

KARIO platintojas ir atstovas Chicagoje yra

Balys Brazdžionis,
2421 W. 45th St.,
Chicago 32, Ill.

Mielus čikagiečius prašome žurnalo reikalais kreiptis į jį.

TAUPYKITE PER PAŠTĄ. SAUGU IR PATOGU. MES APMO-KAME PAŠTO IŠLAIDAS.

**LIBERTY FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

Philadelphia, Pa.

235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction
at 202-04 North Broad Street

STATEMENT OF CONDITION

AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans	\$8,316,854
Improvement Loans	25,543
Loans on Savings Accounts	82,997
Federal Home Loan Bank Stock	175,000
Cash on Hand and in Banks	1,112,033
Office Building and Equipment	160,666
Parking Lot — 1415 Race Street	22,723
Deferred Charges and Other Assets	15,791
TOTAL	\$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts	\$8,428,470
Advances—	
Federal Home Loan Bank	850,000
Loans in Process	55,431
Other Liabilities	10,311
Employees' Retirement Reserve	22,077
Other Specific Reserves	3,520
General Reserves	\$295,500
Surplus	252,278
TOTAL	\$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

**ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA —
SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ
INDĖLIAMS.**

KARIO atstovas Brazilijoje yra:

MELDUTIS LAUPINAITIS,

Caixa Postal, 118

Sao Paulo, Brazil

Prenumeratos atsiteisimo ir kitas žurnalo reikalais prašoma kreiptis į jį.

IŠIGYKITE VERTINGUS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, I tomas \$3.00

"Lietuvių Tautos Kelias", M. Biržiška, II tomas \$3.00

"Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.50

"Žemė", poezijos antologija \$4.00

"Žinomieji Lietuviai", JAV pasižymėjusiųjų lietuvių biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos "Kario" redakcijoje, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

**K A R Y S
VISŲ LIETUVIŲ
ŽURNALAS**

Išigyk pats sau ir kitam dovanų nupirk knygą

SIELA už SIELĄ

parašytą saleziečio D. Pilla ir su-lietuvintą misijonieriaus kun. A. Sabaliausko, kurią išleido Lietuvių Saleziečių gimnazija Italijoje.

Knyga turi 307 puslapius, 43 paveikslus ir įrišta į kietus vrselius. Kaina \$2.00

Tai įdomi, intriguojanti istorinė apysaka, paimta iš realių gyvenimo įvykių.

Platintojai ir pavieniai ją gali gauti: Mr. E. Dambrauskas, 4501 So. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbutinės kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

P r e n u m e r a t a (4 dol.) ar jos dalį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATILANKYTI

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS

Piečiant ir tobulinant biznį buvo reikalinga persikelti į didesnes ir patogesnes patalpas (skersai gatvę), kad savo klientams patarnavus:

**Turizmo — Kelionių,
Ivairiausių Apdraudos,
Nuosavybių Pirkimo ir Pardavimo,
Biznio Knygų Vedimo,
Taksų (Income Tax) Paruošimas,
P pinigų Persiuntimo ir Skolinimo,
Imigracijos ir Piletybės,
Notarinių Dokumentų Tvirtinimo,**

**Vertimų ir įvairiausių kitais reikalais.
KNYGYNAS — LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS**
Visuose šiuose reikaluose jums greitai ir ma-
loniai patarnaus broliai

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.

Kampas Adams St. Tel. MArket 2-4867

Patogus privažiavimas autobusu
(Autobusas Nr. 4 sustoja prie durų)

Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
Sėkmadieniais ir šventadieniais nuo 12 iki 1 v.
dieną. Kitokių laikų pagal atskirą susitarimą.
Ateikite ir Įsitikinkite!

LIETUVIŲ DIENOS

MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS MAGAZINAS

Kiekvienas lietuvis turėtų jį skaityti.
Metinė pren. \$4.00. Adresas:

9204 S. Broadway, L. A. 3. Calif.

Kai tamsos galybė naikina šimtmečiais
sukurtas mūsų tautos kultūrinės vertybes,
kiekvieno lietuvių inteligento pareiga
yra skaityti, platinti ir palaikyti vienin-
telį kultūros žurnalą

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremtyje, jau treči metai
Amerikos žemyne jungia vieningam kū-
rybos darbui mūsų geriausias mokslų,
meno ir literatūros jėgas;

AIDAI, palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir
pranašauja giedrą laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės
iki šiol rodomu palankumu,

1953 METAIS

DAR KARTĄ KIEKVIENĄ LIETUVIŲ INTELI-
GENTĄ KVIEČIA Į SKAITYTOJŲ EILES.

Prenumeratos kaina: JAV ir Pietų
Amerikoje — metams 5 dol., Kanado-
je — 5.25, kituose kraštuose — 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

AIDAI, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Šv. Pranciškaus

VARPELIS

mėnesinis religinio, šv. Pranciškaus dvasioje,
patriotinio turinio, gausiai iliustruotas žurnaliu-
kas. Leidžia Tėvai Pranciškoniai. Kaina me-
tams \$2.00. Užsisakoma šiuo adresu:

VARPELIS

FRANCISCAN FATHERS,
Kennebunk Port, Maine.

Skaitykite ir platinkite

“TĖVŲ KELIĄ”!

Venueolos lietuvių mėnesinis žurnalas

Rašyti: Revista Catolica Para Lituanos,
Aportado 369,
CARACAS—VENEZUELA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių
laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių
ir kitokių nusistatymų, todėl ypač bran-
gina visų lietuvių talką, nes tikrai bendro-
mis jėgomis galima pasiekti visiems rū-
pimų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams \$4.—
7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. Virginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ALBINAS BENIULIS

ATLIEKA PERKRAUSTYMUS

ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto pakietėlius.

Kreiptis:

2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DANube 6-3245

LIŪDESIO VALANDOJ

šaukite:

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

5845 So. Western Ave. Chicago, Ill.

REpublic 7-8600—7-8601

Air Conditioned kopyčia • Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse,
gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

APLANKYK ERDVIAŲ IR PATOGIĄ SENIAUSĄ
LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

PROGRESS
FURNITURE CO.

4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Rakandai, Pe-
čiai, Televizijos,
Refrigeratoriai,
Plovimo Mašinos,
Visos namų
Reikmenys.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, billardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems rengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOWNhall 3-9472

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS
LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS

MARGUTIS įsteigtas komp. A. Vanagaičio

Prenumeratos kaina metams \$3.00

Susipažinimui siunčiamas dovanai

6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3307 S. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Tel. YAards 7-3401

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142

1410 CO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109

KOPLYČIOS VI SOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

KAZYS KARAZIJA & CO.

GENERAL CONTRACTORS

ATLIEKA STATYBOS DARBŲ PROJEKTUS,
SKAICIAVIMUS, SĄMATAS, DUODA TECHNISKUS
PATARIMUS IR VYKDO STATYBOS DARBUS:
NAUJŲ NAMŲ STATYBAS, SENŲ PASTATŲ
PERDIRBIMUS IR ŠIAIP ĮVAIRIUS
TAISYMAS.

2405 West 51st St., Chicago 32, Illinois
Telef.: WALbrook 5-9763